

DIRVA

THE FIELD
Nr. 2
Sausio-January 14, 1954
Cleveland, Ohio

Anglijos užsienio politika

UŽSIENIO POLITIKA NEPRIKLAUSO PARTINĖMS NUOTAIKOMS. — PAŽIŪRA Į MAS-KVĄ. — MAŽAI JAUDINASI DEL PAVERTGŲ KRAŠTŲ. — AR ANGLIJA ATSIŽADES EUROPOS GYNYBOS PLANO? — NATO LAIMEJIMŲ ISPODIS.

(Mūsų Europos bendradarbio)

Iki pat Naujų Metų visoje Europoje viešpatavo šiltas oras, neįprastas tokiam vėlyvam metų. Taip pat Anglijoje visą laiką buvo šilta. Britų salos gyven-tojai kraipė galvą, stebėdami, kaip pradėjo žydėti net rožės. Bet kartu su baimė buvo lau-kiamas, kas atsitiks, kai ims stū-gauti šiaurės vėjai ir pustyti sniego pūsnys.

Panaši nuotaika pastebima ir Anglijos užsienio politikoje. Anglai džiaugsmingai sutinka kiekvieną tarptautinės politikos atoslūgį. Per išistą metų eilę buvo laukiamas, ar tik nepasiro-dys kokia prosvaitė. Ir štai jau kelintas mėnuo per salas ritas kažkokio optimizmo banga. Ta-čiau tuo pat metu akylus tarpta-utinės politikos stebėtojas jaučiasi kaip tas rožių auginto-jas, kurį džiugina gruodžio mė-nesį besiskleidžiančios rožės žiedas ir kuris kiekvieną rytą su baimė žiūri, ar tik nepučia žvėrbūs šiaurės vėjai...

Anglijos užsienio politika ne-pažįsta tų suvaržymų, su kuriais turi skaitytis tiek Jungtinių Amerikos Valstybių, tiek Pran-cūzijos diplomatai. Anglų žė-nieji Rūmai savaime yra dis-ciplinuota įstaiga, kuri vyriausybei užsienio politikoje nesu-daro tų staigmenų, kaip kongres-sas Amerikoje ir tautinis susi-rinkimas (tautos atstovybė) Prancūzijoje. Anglijos užsienio politiką veda "karūna", t. y. vyriausybė. Kiekviena britų vy-riausybė turi teisę sudarinėti tarptautines sutartis, nestaty-dama sąlygos, kad jos įsigalios tiksliai tuo atveju, jeigu parla-mentas jas ratifikuos. Aišku, parlamentas gali kritikuoti vy-riausybės politiką. Jis gali pa-reikšti vyriausybei net nepasi-tikėjimą ir ją nuverst. Bet pa-prastai vyriausybė remiančioji dauguma laikosi disciplinuotai ir ji nekaltaloja savo nuomo-nės, kaip, sakysime, Prancūzi-joje.

Tiesa, paskutiniuoju laiku konservatorių partijoje pasireiškė tam tikra opozicija prieš vy-riausybės daromas nuolaidas Egipte. Kilo savotiškas maištas prieš vyriausybę. Bet tokie pa-siėsimai reiškiasi tiksliai labai retai, be to, nežinia, ar net ir maištininkai balsuotų prieš vy-riausybę, jeigu nuo to priklausytų dabartinio kabineto liki-mas.

Bendrai paėmus, anglų užsie-

nių politika nepriklauso partinių nuotaių. Ji eina savais keliais, nepaisydama, ar vyriausybę su-daro konservatoriai ar darbie-čiai. Per debatus, opozicija la-biau vadovaujasi jausmais, jos kalbėtojai gali sau leisti praban-gą pasinėsti net į iliuzijas. Kai gruodžio mėnesį premjeras Churchillis peržvelgė visą Ang-lijos užsienio politiką, opozici-jos vadas Clementas Attlee pa-leido sparnuotą žodį, esą minis-teris pirmininkas esąs panašus į Kalėdų senelį, kuris neatneša dovanų. Kai Edenas buvo opo-zicijoje, jis priekaištavo ano meto darbiečių užsienių reikalų ministeriui, kodėl jis leidžias lauzyti sutartis ir ramiai žiūrįs, kaip blokuojamas Suez kanalas laivams, plaukiantiems į Izra-elį. Jeigu šiandien kas Edenui primintų tuos jo žodžius, labai nustebtų, kad užsienių reikalų ministeris su tokiu pat įsitikini-mu gintų nuosakia politiką Egipto atžvilgiu. Vienas dalykas yra kalbėti, kai parlamentas sėdi opozicijos suoluose, o kitas, kai pačiam tenka būti vyriausy-bės dėje.

Panašus reiškiny pastebimas, kai užėina kalba apie Anglijos santykius su Sovietų Rusija. Opozicija kaltina vyriausybę, kad ji leidžiasi vedžiojama už amerikiečių pavadžių. Girdi, Dulles numatomas keturių už-sienių reikalų ministrų konfe-renciją tenorįs privesti iki to taško, kad pasaulis įsitikintų, jog su bolševikais visos kalbos esančios bergždžios. Tuo tarpu, opozicijos nuomone, vyriausybė turinti eiti kompromiso keliu ir įieškoti principinio susitarimo su Maskva.

Šiuo punktu anglų užsienių politikos stebėtojas negali atsi-kratyti tam tikrų baimių. Atsi-menama, kad Churchillis 1953 m. gegužės 11 d. savo kalboje parlamente staiga ėmė kalbėti apie kažkokius, po Stalino mir-ties, vykstančius Sovietų Rusi-joje pasikeitimus ir pripažino, kad, girdi, Maskva galinti pa-grįstai reikalauti saugumo va-karų pasienyje. Iš čia atsirado mintis pasiūlyti sovietams savo rūšies Locarno sutartis, t. y. garantuoti esamų sienų neliečia-mybę arba bent pasizadėti jų nekeisti jėgos priemonėmis. Opo-zicija ir šiandien dar laikosi įsi-kandusi tos minties. Pats Chur-chillius jau yra pasidaręs kur kas atsargesnis, bet neatrodo, kad

jis būtų išsivadėjęs savo idėjos. Beje, ir savo atsiminimuose iš pereinamo karo meto Churchillis visada stangiasi pateisinti Mas-kvos pastangas "garantuoti" vakarų sienų saugumą. Kad tas "saugumas" išperkamas dešim-ties valstybių pavergimu, tas anglų valdžios galvą mažiau jaudina.

Nuansas tarp vyriausybės ir opozicijos pastebimas dėl Euro-pos Gynybos Bendruomenės. Kaip atmename, Churchillis ga-na griežtais žodžiais patarė Pa-ryžiui skubiai ratifikuoti šią su-tartį. Atrodo, kad ir būsimoje Berlyno konferencijoje Edenui bus dotos instrukcijos nesileis-ti tuo klausimu į jokias nuolai-das. Tuo tarpu opozicija, mat-o-mai, būtų linkusi pasiteirauti Molotovo, ką jis sūlytų, jeigu būtų anos Gynybos Bendruome-nės atsisakyta, kitais žodžiais tariant, jeigu Vakarų Vokieti-ai nebūtų leista bent iš dalies atsiginkluoti.

Galimas dalykas, kad Edenas vis dėlto sutiktų išsivadėti vo-kiečių divizijų, jeigu soviet... leistų laisvus parlamento rinki-mus visose Vokietijoje, taigi, tiek vakarų, tiek rytų zonose. Mat, atominės strategijos raida kiek pakeitė 12 vokiečių divi-zijų reikšmę. Bet tuo pat metu anglų vyriausybė pripažįsta, kad jeigu Kremlius iš viso leidžias į derybas, tai tik todėl, kad Va-karų pasaulis per paskutiniuo-sius metus kariškai gerokai su-stiprėjo. Tad būtų neprotinga augančią karinę jėgą griauti. Pagaliau, neatrodo, kad Maskva sutiktų su marionetinės Rytų Vokietijos vyriausybės nušali-nimu. Niekas neabejoja, kad laisvi rinkimai pasibaigtų Gro-tewohl ir Ulbrichto pralaimėji-mu. Tokiomis aplinkybėmis var-gu ar ir opozicija laukia, kad Berlyno konferencija atneš ko-kių pagrindinių pakeitimų. Dėl (Perkelta į 5-tą pusl.)

VILTIES NAMAI

Svenčių metu Vilties namams aukas atsiuntė šie Dirvos skai-tytojai:

Knystautaitė Gražina,	Cleveland	\$5.00
Gečas St., Chester		5.00
Mazys E., Cleveland		3.00
Gurskytė E. — Pauzėnė,	Detroit	10.00
Stankevičius I., Cleveland		1.00
Žiūrys P. J., Cleveland		5.00
Keršis J. P., Cleveland		10.00
Sukaitienė S., Hamilton		2.00
Mingėla A., Hamilton		2.00
Žemaitis P., Chicago		1.00
Bačinskas V., Chicago		1.00
Marinkavičius J., Cleveland		5.00
Kazlauskas A., Cleveland		2.00

Visiems aukotojams širdingai dėkojame. Taip pat pranešame, kad numatytas aukotojams do-vanų paskirstymas, dėl a. a. Pre-zidento A. Smetonos minėjimo iškilmių, praėjusią savaitę ne-įvyko. Skirstymas įvyks šį sek-madienį, sausio mėn. 17 d. 12 val. Dėvys patalpose. Visus ga-lintius, į dovanų skirstymą pra-šėme atvykti ir tuo užbaigti šį Vilties namų paramos vaju.

Vilniaus radijas praneša

Prof. Jonas Kairiukštis, gy-vengs Vilniuje, esąs išradęs nau-ją preparatą — "Neo-benzolą". — kuriuo sėkmingai esanti pa-gydoma odos, limfinių liaukų ir kaulų sąnarių tuberkuliozė.

Aktoriui Juozui Lauciui 60 metų amžiaus sukakties proga suteiktas Tarybų Lietuvos nu-sipelnusio artisto vardas. Jis tebevaidina Kauno teatre. Titu-lo gavimo proga pareiškė: "Sa-vo likusių metų dalį, kiek svei-kata leis, su džiaugsmu atiduoi-siu savo mylimam teatrui ir kraštui".

Lietuvoje esą 178 vaikų dar-želiai, kuriuos lanko 6,800 vai-kų nuo 3 iki 7 m. amžiaus. Juos tėvai palieka darželiuose rytą eidami į darbą ir pasima grįž-dami namo. Už vaikų išlaikymą darželyje imamas mokestis, ku-ris įvairuoja pagal tėvų uždar-bį.

1953 metų pabaigoje paaiškė-jo, kad švietimo ministeriu yra jau nebe Knjva, o S. Pupeikis. Knjva atleistas spalio pradžio-je.

LKP CK nutarimu, ligi 1953 metų pabaigos iš miestų į kai-mus turėjo būti išsiųsta 100 in-žinierių mechanikų dirbti MTS (Mašinų-Traktorių stočių) di-rektorių, vyr. inžinierių arba re-monto dirbtuvių vedėjų parei-gose, 150 techniku-mechaniku dirbti žemės ūkio mechanizacijos srityje ir 1,400 agronomų bei zootechnikų su augstuoju ar vi-duriniu mokslu dirbti kolekty-viniuose ūkiuose, 700 agronomų bei zootechnikų tam tikslui imami iš tų, kurie liko be darbo perorganizuojant žemės ūkio ad-ministracijos įstaigas.

1953 m. gruodžio 24 diena Vilniaus radijas Adomą Mice-vičių, 155 m. jo gimimo dienos proga, paminėjo kaip "didįjį lenkų poetą-patriotą".

Pereitų metų gruodžio mėne-sį Lietuvoje išleistas albumas "P. Cvirka gyvenime ir kūrybo-je". Albumą paruošė Karolis (Vairas) Račkauskas, redagavo Kostas Korsakas, Jonas Šimkus ir Antanas Venclova.

Prie Prekybos ministerijos Vilniuje yra įsteigta kulinarijos mokykla. Perna ji turėjusi 60, šiemet — 90 mokinių. Ji skirta viešosioms valgykloms virėjams paruošti.

Sveikatos apsaugos ministerio pareigose tebėra gyd. Penkaus-kas. Eksperimentinės medicinos direktorius — gyd. Girdzijaus-kas. Vyriausias respublikos te-rapeutas — gyd. Kristupaitis. Vieno iš tos ministerijos minis-terio pavaduotojų, Vilcės, tei-gimų, Lietuvoje dabar esančios 82 rajoninės ligoninės ir 84 kai-mų apylinkių ligoninės.

Viena iš Juodkrantės žvejų artelių vadina "Baltijos Auš-ra". Jos pirmininkas yra Zigmas Bakaitis. Tarp pasiūlymusių artelės narių yra ir toks anks-čiau tikrai Juodkrantėje negir-dėtas žvejis; kaip Randraški-as...

JAV Kongreso nauji vadai, nuo kurių daug priklausys ateities Kongreso veikla ir bendra JAV politika. Kairėj Kongreso kalbėtojas Joseph Martin Jr., (R). Augštai Senato daugumos vadai Knowland ir Saltonstall (R) ir mažumos vadai Johnson ir Clements (D). Žemai Atstovų Rūmų daugumos vadai Halleck ir Arends (R) ir mažumos vadai Rayburn ir McCormack (D).

Jei giedame Lietuvos Himną-tegul mūsų tarpe neatsiranda nebylių...

(GENERALINIO KONSULO J. BUDRIO ŽODIS LIETUVIŲ STUDENTŲ SUVAŽIAVIME NEW YORKE, 1954 M. SAUSIO 3 D.)

Tik ką žengėm į naujuosius metus. Viena iš pirmųjų mano šių metų pareigų yra pasveiki-ninti šį Jūsų — lietuvių studen-tų suvažiavimą. Tą darau su dideliu pasitenkinimu. Tai yra pasitenkinimas senesnio am-žiaus žmogaus, matančio, jog jau priaugo Nepriklausomos Lietuvos karta, kuri karštai my-li savo Tėvynę, kovoja ir kovos už jos laisvę, ir kuriai lemta

KONGRESO ATSTOVĖ
FANCIS P. BOLTON
atsiuntė iš Washingtono ponias S. Smetonienę šiltą užuojautos pareiškimą, suėjus 10 metų nuo a. a. Prezidento A. Smetonos mirties. Savo užuojautoje sako, kad ji jungiasi giliu liūdesiu su daugeliu jo artimųjų. Ji žino, kad tas vardas bus jausmuose ir širdyse laisvę mylinčių žmonių visame pasaulyje.

Naujasis Prancūzijos preziden-tas Rene Coty po išrinkimo 7 metų atsakingom valstybės dar-bui.

VISAM PASAULY

• Prezidento Eisenhowerio Kongrese padarytas pasiūly-mas, kad balsavimo teisę turėtų 18 metų sulaukę piliečiai, randa gyvą pritarimą. Antras prezidento siūlymas — atimti komunis-tams pilietybę, kuriuos teisma pripažins kaltais, smarkiai puo-lamas visų kraštų komunistinės spaudos.

• Komunistinė spauda skelbia, kad Vengrijos kardinolas Mindzenty iš kalėjimo perkeltas į namų areštą.

• Italija, patiens krikščionims demokratams pradėjus reikšti nepasitenkinimą dėl savo partiečio pirmininko Pellos dar-bo, vyriausybė atsistatydino. Naują vyriausybę sudaryti esą daug sunkumu. Gali tecti parlamentą paleisti ir skelbti naujus rinki-mus.

• Washingtono Valstybės sekretorius Dulles pradėjo pasi-kalbėjimus dėl atominės jėgos panaudojimo taikios reikalam su sovietų atstovu Zarubinu.

• Vienoje, Austrijoje, eidamas 83 metus, mirė kompozitorius Oscar Strauss, daugelio muzikos kūrinių autorius.

hidrogeninę, ir gaminama dar baisesnė, koboldo bomba. Kas padeda jiems laimėti? Ar ko-munizmo idėjos taip užimpona-vo pasauliui?

Ne, jiems padeda laimėti jų tamsus metodas. Tuo tarpu, kai laisvasis pasaulis neišlaiko nie-ko slapta, kalba ir rašo viešai apie visus savo planus iš anksto, niekas negirdėjo, kad Maskva eitų tuo keliu. Ten naktimis pla-nuojama, o kas nutarta — taip pat tamsoje ir tytomis per penk-tąją koloną vykdoma visame pasaulyje. Kuo vertos jų idėjos, jei per 35 metus tenka verst žmones įmūšti tikėti didžiulės NKVD armijos žiaurių metodų pagalba? Panaikinus geležinę uždangą ir NKVD aparatą, tos jų idėjos išgaruotų ir pasaulyje tikrai užviešpatuotų taika.

Penktos kolonos įsibrovimas į valdžią viršūnes, į politikos vadovybę, į slapčiausias kariš-kas vietas, atidarė akis visiems. To pasėkoje prasideda apsisvaly-mas Washingtono, Londone, ir kitur, ir čia prasideda antrasis to šaltojo karo etapas.

Laisvojo pasaulio psichologi-joje dar turi šis tas pasikeisti. Napoleonas, kariaudamas, metė šūkius: liberte, fraternite, éga-lite. — Dabartinio laisvojo pa-saulio vadovai kalba apie vakarų civilizacijos gynybą. Bet Mask-va kalba apie supuvusią senojo pasaulio civilizaciją, kurią rei-kia sugriauti ir statyti naują. Ar žmonės Rusijoje, Azijoje, Af-rikijoje, pažįsta tą civilizaciją, ku-ri jiems siūloma ginti? Tas pats laisvasis pasaulis kalba apie reikalingumą ginti krikščiony-bę. Bet kaip tada bus su tuo musulmonų, budistų, braminų ir kitokių pasauliu, su milijardu žmonių? Tai ar ne tikslingiau būtų vieton šių dešvų mesti šūkį — išlaisvinti žmogų, kuris jau pats pasirinkęs ir civilizaci-ją, ir religiją.

Bet laisvojo pasaulio vadovai jau pradeda išmokyti kalbėti su Maskva tvirčiau ir šiandien jau nėra klausimo vien tik dėl gra-žinio laisvės užgrobties kraš-tams. Dabar pasaulis yra pasid-ālinęs į dvi dalis: pavergtą, valdomą terorą, ir laisvą. Mūsų sąjungininkai yra visais laisva-siais pasaulis, kuris turi kovoti už teisę likti laisvu. Norėdams likti laisvi, pasaulis turi atne-s-ti tokią pat laisvę ir pavergtoms tautoms, iki pačios rusų tautos intinai. Tikslai po to pasaulyje užviešpataus tikroji taika ir ga-lima būs Jungtinių Tautų orga-nizaciją pakeisti. Pasaulio pa-lamentu ir valdžia. Tai užkraus kėlią agresoriams ir žmonis pabaisai — karams.

(Perkelta į 8 pusl.)

Turkijos prezidentas Cedral Bajar, kurį čia matome su savo duk-terim ir dukterėčiom, sausio mėn. 27 d. atvyksta su vizitu į JAV.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Registrata kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainu 10 centų.

• VLIKas, pagal esantį ankstyvą nutarimą, VLIKo pirminkas ir VT pirminkas naujoms metams atėjus turi pataisinti savo mandata. Tas dar nepadaryta, nes iš esmės iškilo VLIKo reformos klausimas. Bet kaip jau žinome, VLIKas reformuojamas nuo Wuerzburgo laikų (1945 metų) ir tos reformos padėties vis nepataisio.

• Iš Rusijos nelaisvės į Vakarų Vokietiją grįžo buv. Vokietijos pasiuntinys Lietuvai Dr. Zeklinas. Manoma, kad jis galės suteikti žinių ir apie kairiuosius kalinimus lietuvių.

• Min. B. K. Balutis, kaip mus informuoja iš Londono, dar tebegulioja ir tebesigdydo. Sveikata palengva taisosi.

• Lietuvių Kongreso metu įvykęs banketas davė \$465 pelno, kurie perduoti ALT centrui.

• Gruodžio 28 d. pradėjo persikėlimo darbus Vasario 16 d. gimnazija. Tą dieną į Huettenfeldą pribuvo pirmieji keturi vagonai iš Diepholzo su gimnazijos baldais ir kitais daiktais. Jau pietų metu vagonai buvo iškrauti ir baldai mašinomis pervežti į naująsias gimnazijos patalpas. Iškrovimo darbams ke-turiais sunkvežimiais atvyko 26 Schwetzingeno lietuvių darbo kuopos vyrai, vadovaujami ltn. Kazio Bendoraičio. Nors visą krovimo dieną lijo, vyrai nei vienai minute nenutraukė darbo.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Residencijos RRepublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Sėst. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381
Pirma: vakarnis 6 iki 9, sėst. 10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmd. tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., 10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais, 12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras Ramunis

Spec.: KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
VAL.: pirmad., treč. ir penkt. 5-8 v. v.
sėst. 10 v. r. — 1 v. p. p.

IR

Dr. Juras Ramunis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL.: antrad. ir ketvirt. 7-8:30 v. v.
sėst. 3-5 v. p. p.
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL.: Kabineto RRepublic 7-1168
Buto: WAlbrook 5-3765

A. Smetonos atminčiai

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

"Timeless Lithuania" pirmam juodraštyje pasirodė vietomis klaidinga. Kadangi jos taisyrimas ir priėmimas spaudai buvo pavestas komitetui, susidedančiam iš manęs, p. Karpius, Dr. S. Tamošaičio ir patarėjo a. a. Smetonos, tad didelę perrašinėjimo našta, papildymo, ištaisymo gulė ant a. a. prezidento pečių. Man teko rūpintis vertimo darbu, o p. Karpiui lėšų sukėlimu.

Laikui bėgant pasirodė, kad nuožmi partijinių rietenų veikla pradėjo kęnti lėšų sukėlimui. Tad pats a. a. prezidentas važinėjo su prakalbomis, kad surinktinkamas sumas šiam rimtam reikalui. Priešinga propanda buvo net paveikusi artimus draugus. Bet a. a. prezidento pasiryžimas ir darbštumas padėjo nugalėti visas kliūtis ir atsiesti, kad "Timeless Lithuania", nors ir jau po jo mirties, būtų atspausdinta.

Greit prasidėjo persekiojimas "iš viršaus". Velionies vieša veikla pradėjo vienur kitur atkreipti amerikiečių dėmesį į "praklausus aliantu raudonojo Juozo" pavojingus siekius. Kadangi ir lietuvių tarpe buvo iškilę visokių puo-limų, "protestų" ir skundų, tai a. a. Smetona susilaukė neigiamų "svečių", poros žydėlių, US Dept. of Justice agentų. Šie atstovai pareikalavo, kad a. a. prezidentas užsiregistruotų kaip "foreign agent".

Pasitarus su a. a. prezidentu ir LVS valdyba kitą dieną nuvykom mudu į Washingtoną ir visas skundų sukurtas smurtas buvo pašalintas. Kalbant su gen. Donovan jis man pareiškė: "Mes žinom, kad prezidentas Smetona nėra joks fašistas, ar-čia Amerikos priešas, mes žinom, kad yra padorus ir praklausus žmogus, bet mums labai neaiškus jūsų pačių lietuvių nesuipratimas. Štai eile skundų, kurie visi yra vienodi ir, be abejo, komunistų propagandinės mašinos išradimas".

Siemet JAV-se pasirodė 69,8% visų laisvajame pasaulyje išleis-tų liet. leidinių, pr. metais jų buvo 73,3%. Atitinkami kitų kraštų: Vak. Vokietijos 10,2 ir 10,4; Kanados 4,4 ir 5,8; Australijos 4,4 ir 3,8.

nos paruošti. Bet štai keletas, kurie išsukė šį žygį. Vienas protestas iš Worcesterio, Mass., kurį yra pasirašę, kartu su pora komunistų ir socialistų, katalikų advokatai ir kunigai. Štai kitas iš kokios tai lietuvių kunigų organizacijos.

Grįžęs iš Washingtono a. a. prezidentas ne tik nesiliovė veikęs, bet dar smarkiau veikė ir de-žo visas pastangas mums patarti rengiant Visuotinį Amerikos Lietuvių Seimą, kuris jau buvo iš ankščiau projektuojamas. Kada buvo sutartas laikas, vieta ir paruošta programa, bu-vo sušauktas LVS ir kitų orga-nizacijų atstovų posėdis sausio mėn. 9 d., 10 val., 1944 m. K. S. Karpiaus namuose, Cleveland, Ohio.

Vykdamas į minėtą posėdį, mašinoj besikalbant, iš įpročio pasukau į a. a. prezidento namus, ir tik vėliaus patėmijau, kad važiuoju iš kelio. Tuoj pasukau atgal pas K. S. Karpį ir atsi-radau jau posėdžiui beprasidėdant. Tuo laiku suskambėjo telefonas ir p. K. S. Karpis at-siprašęs išėjo kalbėti. Ir greitai padėjęs telefono triubelę įbėgė į posėdžio kambarį ir pa-sakė: "Prezidentas Smetona žu-vo gaisre".

Ta žinia pritrenkė mus visus ir tuo nenorėjom tikėti. Pasokę lejomės į Smetonų namus. Už penkių minučių pri-buvom į Ablewhite gatvę ir tuoj išvydom ugniagesių mašiną, ugniagesius ir minią žmonių, ap-stojusių namą. Pro išmuštus langus darėjo dūmai, bet gaisro nesimatė ir namas nebuvo su-degęs.

Iš ugniagesių viršylos Mr. Granger sužinojau smulkesnis apie įvykius atvykus ugniagei-siams. Čia pat suradom S. Sme-tonienę, sūnų Juliją ir jo žmoną, su vaikais besedindčius ant kai-mynų gonkų, apsiraudojusias ir neišpasakytai susijaudinusias.

Surinkęs žinias iš gaisrinin-kų, Smetonų kaimynų, kurie gyveno pirmam augšte, ir iš Juliaus Smetonos, paaiškėjo šio tragiško įvykio eiga.

Jauni Smetonos su vaikais baigė pusrūčiatį ir rengėsi į bažnyčią. Prezidentas ir ponia Smetonienė, kurių miegami kam-bariai buvo trečiam augšte dar nebuvo atsikėlę. Staiga iš sienų sildymo kanalų pasipylė juodi dūmai. Julius sugriebęs vaiku-čius spruko žemyn ir laukan. Sugrįžęs greitai šuktelėjo prezi-dentui ir Smetonienei, kad bėg-tų, nes namas dega.

Ponia Smetonienė, kurios kambarys buvo kitoje pusėje aingos, prabėgdama prezidento kambarį pažadino, kad kuo grei-čiausia bėgtų, nes namas dega. Ji pati nubėgė į antrą augštą, o iš ten žemyn ir laukan.

Žemai kambariai jau buvo pilni dūmų. Kadangi šis centrinis šildymas nebuvo sujungtas su trečiu augštu, tad be abejo-jimo a. a. prezidento kambarys, kurio durys buvo uždarytos iš koridoriaus, dūmų nesimatė. Tad a. a. prezidentas gal dėl to ir per daug neskubėjo.

Atidarius duris į koridorių ir dūmams prasidėjus veržtis, jis matyti vėl uždarė duris ir pa-griebė kailinius, kad bėgiant per dūmų pilnų koridorių galėtų pridengti veidą. Jis dar suspėjo pasiekti antrą augštą ir įbėgęs į virtuvę sugrįžo, kur jį ug-niagesiai surado gulintį ant grindų.

Pagal p. Granger pareiškimą ugniagesiai pribuvo labai greitai. Jiems buvo pasakyta, kad velionis randasi trečiam augšte. Jie pastatė kopėčias, išmušė langą ir įjė vidun nesurado. Prisėjo pastatyti kopėčias iš šono namo į antrą augštą. Išmušus virtuvės langą ir įlipus vidun surado a. a. prezidentą ir išnešė lauk mėgino atgaivinti. Nepavykus vežė ligoninėn. Jis buvo miręs nuo anglies viende-guonio, nuo kurio sunku atgal-vinti.

Iš kaimynų, kurie žemai gy-veno, paaiškėjo, kad žemai cen-tralinio šildymo pečius buvo per-kaitys ir uždegė ten netoli bu-vusias sukrutas dėžes ir popie-rius. Atsiradęs gaisras išnaudo-jo ten esantį deguonį, o nesude-gintas ir įkaitęs anglies vien-deginis, sutikęs sienose orą, stai-ga užsidegė ir sprogo paplida-mas dūmus ir dūjas į visą namą.

Čia patiekiu ir kitų skelbtas žinias papildau, kad būtų išbla-kyti, speliuojimai, "būk namas buvo padegtas bėgęs valios as-menu ir būk a. a. prezidentas buvo jų auka".

Seimai besiruošiant laidotu-vėms atsirado keistų reiškinių. Vienas liet. klebonas net išdrįso pasakyti, kad nelaidosias, ka-dangi ne jo "paripijonas". Kito bažnytelė permaža. Patariau seimai, kad kaip valstybės syar-bų asmeni turėtų iškilmingai laidoti iš vietinės katedros. Tas buvo ir padaryta.

Iš laidotuves atvyko Lietuvos atstovas, Lietuvos konsulai, J. A. V. atstovas, miesto majoras, Chicago Lietuvos Veteranų Draugija pasituntė garbės sar-gybą, kuri ne tik lydėjo, bet ir pagarbė šūviais. Miesto majo-ras atsiuntė raitosios policijos garbės palydovus.

Mišias atlikė pat vyskupas Hobanos, o atmintinai, nuosirdų, patriotišką ir griaudų pamok-slą pasakė kunigas Linkus iš Chi-cagos.

A. a. Smetonos palaikai lai-kiniai buvo padėti laikiniam mu-zolejui, Kalvarijos kapinėse, Cleveland, Ohio. Kadangi katali-kų kapinės neturi pastovaus mauzolejaus, tad buvo surasta vieta Knollwood kapinėse. Mat, visų buvo noras taip palaidoti, kad sąlygom pakitejus, būtų ga-lima perkelti Lietuvon, dėl ku-rios jis padėjo tiek darbo, išken-tie tiek persekiojimų ir už kurią išguitas svetimom šalim mirė.

Minut dešimtį metų nuo jo mirties ir žiūrint atgal į jo pa-triotio, veikėjo, rašytojo ir didelio valstybininko darbus, jie ne tik nemažėja, bet didėja. Kada laikas išklaidys paleistus smulkius ir priešų išpustus voratink-lius, jo asmenybės ryškumas, tėvynei pasiaukojimas ir Lietu-vos laisvei didžiulė duoklė, ji dar augščiau iškels ir amžinai įvertins.

Baltųjų Rūmų spaudos konfe-rencijų kambarys yra 41 telefo-nas. Tačiau tie telefonai pri-klauso ne Baltiesiems Rūmams, o įvairioms spaudos agentūroms ir laikraščiams. Žurnalistai, spaudos konferencijai pasibai-gus, tuč tuojau praneša redakci-joms naujienas, pasinaudodami "savo" telefono aparatu. Vienas tų telefonų priklauso Maskvai, t. y. tiksliai kalbant — sovieti-nei Tasso spaudos agentūrai.

TUOJ ISIGYKIT SIAS KNYGAS!

Aukštųjų Šimonių Likimas	3.50	Nemunas	2.50
Java Simanaitytė		St. Kolupaila	
Anglų kalbos gramatika	2.00	Neramu buvo Laisvės Alėjos	1.50
J. Kukanauza		B. Daubaras	
Anglų kalbos gramatika	1.00	Nusikaltimas ir bausmė I	3.00
V. Kamantaukas		F. M. Dostojevskis	
Anglų kalbos skaitymas	2.00	Ora pro nobis	4.00
V. Minkūnas		J. Gliuda	
Anoj pusėj ežero	1.50	Pirmoji naktis	1.50
P. Andriūšis		L. Pirandello	
Aukso kirvis	2.50	Po Tėvynės dangum	2.00
Juozas Svalistas		Zodžiai vytės Nemunėlio.	
Barabas	2.25	Pavelkai V. Augustino	2.00
Paer Lagerkvist		Petras ir Liucija	1.20
Baltasis Vilkas	1.00	Romain Rolland	
K. Binkis		Pasaulio Lietuvių Žinyras	5.00
Balutis	1.50	Anicetas Simutis	
J. J. Bačino leidinys		Pragaro povalis	3.50
Baltaragio malūnas	2.50	V. Alantas	
K. Boruta		Pirmas rūpestis	2.00
Broliai Domeikos	2.50	Jurgis Jankus	
L. Dovydenas		Per Klausulių ūlytėlę	2.30
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Liudas Dovydenas	
B. Stundžia		Pietų vėjelis	1.00
Didžiosios atgalios	3.50	Vytė Nemunėlis	
R. Spalis		Paklydę paukščiai I	2.20
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Jurgis Jankus	
Stepas Zbarskas		Paklydę paukščiai II	2.40
Eldorado	1.80	Jurgis Jankus	
J. Svalistas		Pietų kryžiaus padangėje	4.50
Gyvačių lizdas	2.60	Sudarė Gaucys	
Francois Mauriac		Paskutinis Prūsų sukilėlis	2.00
Gatvės Berniuko Nuotykių	5.00	M. Springborn	
R. Spalis		Pėtrus Širokas	2.70
Gimdytoja	1.75	Juozas Svalistas	
Francois Mauriac		Po raganos kirvių	1.50
Giesmė apie Gediminą	2.00	Jurgis Jankus	
B. Bruoga ir V. Petravičius		Pabučiavimas	1.50
Gintariniai vartai	2.00	J. Grušas	
N. Mazalaitė		Raudonoji melodija	1.00
Gimtojo žodžio baruose	1.50	S. Laucius	
P. Jonikas		Raudonasis siaubas	1.25
Kaimynai	2.50	Salik Vogulov	
J. Paukštelis		Raudonasis Tvanas	
Kazimieras Sapieha	2.50	Ignas Seinius	
B. Bruoga		Raudoni batukai	1.50
Karoliai	2.50	Jurgis Savickis	
Guy de Maupassant		Ramybė man	0.80
Kaip jie mus sušaudė	1.80	J. Kėkatas	
J. Petraitis		Sudie, pone Čipse	0.75
Kuprelis	2.00	James Hilton	
Ignas Seinius		Strėlė danguje	2.00
Konradas Valenrodas	1.50	Henrikas Radauskas	
Adomas Mickevičius		Silkai ir vilkai	1.00
Kellai ir kryžkelės	2.50	Runcė Dandieris	
Putinas		Senųjų lietuviškų knygų istorija	3.00
Kaimiečiai	3.00	V. Biržiška, kiet. virš.	
V. S. Reymont I-II-III-IV		papr. virš.	2.00
I ir II dalis	3.00	Saulės laikrodžiai	1.00
III ir IV dalis	3.50	Henrikas Nagys	
Kudirkos raštai	5.00	San Michael knyga I	2.50
A. Rinkūnas		Axel Munthe	
Krėvė Mickevičius	2.00	San Michael knyga II	2.50
A. Rinkūnas		Axel Munthe	
Kiškučio vardinės	1.50	Sventieji akmenys	2.00
Stasys Dziugas		Faustas Kirša	
Kelias į pasisekimą	2.00	Sventoji Lietuva	3.00
Grabau - Grabauskas		Jurgis Savickis	
Lietuvių Kalbos Istorija	3.00	Sventoji Inga	2.50
Dr. P. Jonikas		A. Skėma	
Lietuvių tautos kelias I ir II d.	3.00	Sapnų pėdomis	1.00
M. Biržiška		V. Kazokas	
Lietuviškai angliškai žodynas	5.00	Teresė Neumanaitė	3.00
V. Petraitis		J. Burkus	
Lietuvių vardynas	7.00	Tarp žalsvų palapinių	3.00
(Irištas)		Tėvų pasakos	1.00
Lietuvos pinigai	5.00	A. Gledrius	
Juozas K. Karys		Tollmieji kvadratai	2.00
Lyrika	2.00	J. Grižmanauskas	
K. Binkis		Fautoskos Lobynas	3.00
Likimo žaismas	2.50	J. Balya	
H. Lukoševičius		Tomas Nipernadis	2.50
Loreta	1.80	August Gailit	
Stasius Būdavas		Tarp pelių ir vyry	1.25
Lietuva	2.75	John Steinback	
A. Bendorius		Tėvulių pasakos	0.20
Laiskai žmonėms	2.00	A. Gledrius	
G. Papini		Ugnies pardavėjas	1.00
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	Balya Rukša	
Red. prof. Skardžius		Vanagaitis	2.00
Lietuviškos pasakos	2.50	monografija	
J. Balya		Vilnius tarp audrų	5.50
Lietuvių poezijos antologija	6.00	J. Ciešas (Irišta)	
J. Alstis ir A. Vaičiulaitis		Velykų pasakos	1.00
Lėkūčio atsiminimai (jaunimui)	1.50	N. Butkienė	
A. Gledrius		Vidurnakčio vargonai	1.50
Lietuvių archyvas	3.00	Ceslovas Grincevičius	
Bolševizmo metai		Vyturėliai Laukuose	0.75
Lietuvos Valstybės Konstitucijos	0.70	Vikt. Simaitis	
Stasius Būdavas		Trylikos nelaimių	1.25
Lietuva tironų Pantluso	1.50	R. Spalis	
B. T. Dirmelkis ir V. Rastenis		Vėlyvų knygelė	1.50
(Jonas Andrius ir Petras Svyrius)		M. Valančius	
Moters širdis	2.60	Varpai skamba	2.50
Guy de Maupassant		Stasius Būdavas	
Lietuvių Literatūra	2.00	Vieneri metai ir viena savaitė	1.50
Pranas Našokaitis		B. Gaidžiūnas	
Mėnuo vad. medaus	2.50	Tauptioji Virėja	2.00
N. Mazalaitė		Užuovėja	
Meškiukas Rudasiusukas	2.00	M. Katiliškis	
Vytė Nemunėlis		Žemaitijos Likimas	3.50
Namai ant smilgės	2.00	V. Bagdonavičius	
J. Gliuda		Žemaitių žemė	1.50
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siuskite: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio		A. Vilnias	
		Žemaitių krikštas	3.50
		P. Abetkis	

Sveikinimai ir geriausi linkėjimai visiems

HAMILTON INSURANCE AGENCY, INC.

GENERAL INSURANCE

13237 Superior, East Cleveland LI 1-7361

Sveikiname malonius draugus ir rėmėjus

NATIONAL REALTY CO.

3161 East 65th Street VU 3-0304

SVEIKINAME

Malonius Draugus ir Rėmėjus

ELECTRICAL WORKERS

UNION LOCAL No. 38

3048 Superior Avenue MA 1-3090

Sveikiname malonius draugus ir rėmėjus

KOVAC REALTY CO.

960 East 185th Street KE 1-5030

Štai jums Svetlana Beriozova

BRONYS RAILA

Tą vardą pirmą kartą išgirdau prieš šešerius metus. Ar truputį anksčiau, nebėgalu gerai atsiminti.

Gyvenau tuomet dar Paryžiuje. Tais pokario laikais, kada viskas, lietuvių akimis žiūrint, buvo taip liūdna ir niūru. Lietuviai kultūrininkai Vokietijos stovyklose vargo ir rungėsi už savo moralinę, materialinę ir net fizinę egzistenciją. Jie rašė, skelbė manifestus, skelbė laisvąjį pasauliui, jog lietuvių tautos laisvės ir kovos dvasia tebėra gyva ir kad mes turime teisę laukti demokratinio pasaulio, jei jau ne politikų, tai bent kultūrininkų, intelektualų paramos.

Bet tuomet jos nesusilaukėme, ir, pavz., mūsų rašytojų manifestai, kuriuos tuomet siūlėme prancūzų ar kitų tautų spaudai, nerado ten deramos vietos. Visą Vakarų Europą mūsų likimo, mūsų kovos prasmės nesuprato, nenorėjo suprasti ir padėti. Buvo išimčių šen ir ten, bet ne daug ir jų žodis tada nieko nereikšė. Atrodė kartais, kad savo sunkioje kovoje mes liksimės vieni.

ANGLISKĄ MAGAZINĄ BEVARTANT

Jūs suprasite, kad tokiomis nuotaikomis gyvenant, tuomet kiekvienas skaidresnis lietuviškumo balsas svetimųjų tarpe daug kam ir man pačiam pasirodydavo gal per dėtai mieslesnis, svarbesnis ir tauresnis, negu vėliau, kai moralinė prasme mūsų padėtis ėmė po truputi gerėti.

Taigi, tais laikais Anglijoje gyvenantis mano bičiulis rašytojas Fabionas Neveravičius prisitūnė pluoštą angliškų magazinų. Juos vartydamas randu kelis puslapius, prirašytus ir puikiomis iliustracijomis papuoštus, apie jaunutę 16 metų mergytę, garsėjančią baleriną lietuvaitę Svetlaną Beriozovą. Apie jos retą šokėjos talentą prisakyta pačių šilčiausių pagyrimų. Ir daug kartų pabrėžta, kad tas naujasis baleto talentas, ta kada nors išsklisis nauja baleto žvaigždė yra lietuvaitė, kilusi iš Lietuvos.

Vardas ir pavardė betgi rusiški, kaip tik begali būti. Kas čia per istorija, galvojau. Iš kur atsirado tokia lietuvaitė? Teiravausi pažįstamų, niekas nežino, niekas nieko negirdėjęs. Ar tai bus "dipukė" ar kokia kita? Rašiau į Vokietiją, į Švediją, — niekas nieko nebuvo girdėjęs. O gal tai kokia prieaučiukė iš Kauno ar Vilniaus baleto, ir kad lengviau Vakaruose sektųsi, pasirinkusi sau rusišką slapivarde? Juk yra sena mada, kad visa ellė žymių baleto šokėjų, ypač moterų, siekdamas Annos Pavlovos laurų, nebūdamas jokios rusės ar rusės, mėgsta sau pasirinkti rusišką scenos vardus.

O gal tai ir iš tikrųjų mergytė iš Lietuvos? Esu prieš daugelį metų pažinęs vieną Kauno baleto šokėją Beriozovą, kuris kartais savo pavardę mėgdavo sulietuvinti į "Beržaitį", bet paskui iš Lietuvos kažkur dingio, — gal tai jo dukterė ar giminitė? Gal jie užsieniuose daro taip, kaip daugiausia įprasta Vakaruose galvoti apie tautybę, neskiriant jos nuo pilietybės: kas kokiame krašte gimęs ar yra jo pilietis, tas ir priklauso tai tautai. Kas gimęs Lietuvoje, tas yra lietuvis, nors jis būtų gimęs ir jaustųsi žydu, rusu, vokiečiu, lenku ar čigonu?

SUNKIAI ATSPĖJAMA MİSLĖ

Tiek tada visokių mįslių man

kelė anglų magazino gražus straipsnis apie Svetlaną Beriozovą.

Nei vienos negalėjau išaiškinti, nei sąlygų tam, nei laiko tada neturėjau. Nebuvau dar tikras, ar ir verta dėl to vargti ir galvą laužyti. Gal tai tik koks apmokėtas pagarsinimas ir tas šokėjos lietuviškumas prieštas, kaip egzotika. Gal tai tik smulkus, atsitiktinis reiškinys, — juk kiek daug vaikų iš pradžios pasirodo gabūs, "Wunderkindai", o vėliau nieko iš jų neišsėna. O ir pats tas lietuviškumas, jeigu tai tėra jos pacios ar tėvų pilietybės reikalas, greit išgaruos, kaip dūmas, ir gal jau yra išgaravęs, ypač kai pavyksta užsieniuose kiek daugiau pagarsėti.

Argi nežinome tokių istorijų, tokių pavyzdžių, kai lietuvis svetimuose kraštuose tol lietuvis, kol jis vargšas, niekam nežinomas ir į svetimas bendruomenes neįsileidžiamas. Bet jei tik jam ima sėksti, jei tik jis ima garsėti, geresnį biznį daryti, sulaukia iš svetimųjų daugiau komplimentų ir įvertinimo, — žiūrėk, jo "lietuviybė" jau dyla su kiekvienais metais ir iš jo išgirsi net tokių arogantiškų pareiškimų: "Kas man iš lietuvių? Aš iš jų negyvenu. Aš padariau karjerą pas kitus, aš jų įvertinamas, tad esu jų žmogus".

Bet Svetlanos Beriozovos mįslės minimas tuo nepasibaigė.

LIETUVAITES ŽVAIGŽDĖ KYLA

Slinko tie keleri metai, ir jos vardas svetimų kraštų spaudos puslapiuose, teatro sekcijose, ne išnyko; ne retėjo, bet dažnėjo. Svetlana augo, mokėsi, tobulėjo ir vis plačiau garsėjo. Tai su viena, tai su kita baleto trupe ji važinėjo po pasaulį. Atklydavo pas mane vienas kitas kitalabūs laikraštis ar žurnalas iš įvairių kraštų. Vartydavau juos ir, būdamas teatro skyrių mėgėjas, rasdavau kokį gražų atsiliepimą apie Beriozovą. Prieš porą metų ji buvo jau pervažiavusi Ameriką, — tada daug kartų esu matęs jos vardą. Ypač nuo to laiko, kai ji tapo angažuota Londono Sadler's Wells baleto kompanijai — vieną iš dabar pačių žymiausių baleto trupų pasaulyje, kurios gastroliu metu gali statyti pilnus baletus.

Ir kas nuostabiau, tuose visuose pranešimuose, atsiliepimuose, Svetlanos Beriozovos meno talento įvertinimuose — nepranyko Lietuvos ir lietuvaitės žodžiai. Kai praėjusių metų pabaigoje per 23 didžiuosius Amerikos miestus, impresario Sol Huroko vadovybėje, Sadler's

Wells baleto kompanija turėjo vieną iš triumfališkiausių gastroliu šioje šalyje, ne vienas jūsų tikriausiai būsite pastebėję, kaip Svetlana Beriozova išskirtinai buvo pristatyta plačiajai Amerikos publikai. "This Week" iliustruotas magazinas, turįs apie 24 milijonus tiražo, duodamas savaitgalio priedu prie daugelio Amerikos dienraščių, jos atvaizdą paskyrė viršelinį puslapį ir tekste įdėjo straipsnį, kuris galėtų būti kiekvienos jaunos balerinos tik sapnų svajonė.

Laikraštis taip pabrėžė ir išryškino "Lietuvos Svetlanos" talentą, taip augštai įvertino lietuvaitę baleriną, pats akcentuodamas ir Lietuvą ir lietuvaitę, jog daugiau negalėtų padaryti jokia mūsų pačių propaganda, jei mes kas užsimanytume pagarsinti šį talentą iš Lietuvos. Tas straipsnis parašytas net nekukliai: straipsnio autorius leido sau sakyti, jog viena iš gabiausių šokėjų, "Lietuvos Svetlana", "šokių karalaitė", anksčiau ar vėliau, bet neišvengiamai užsidės baleto karalienės karūną, kurią dabar dėvi viena iš žymiausių pasaulio balerinių, Sadler's Wells trupės primadona anglė Margot Fonteyn...

LAIKAS SUSIPAŽINTI

Ir tuomet pagalvojau: ne, jau nebegalima toliau palikti tos per daug intriguojančios mįslės neįspėtos!

Per tuos keleris metus ir mūsų spaudoje yra buvęs vienas kitas žodelis apie Beriozovą, bet visuomet trumpas, kažkaip ne tvirtas, tik svetimomis nuogirdomis paremtas, ir tas lietuviškumas vis gana miglotas, ir dažniau, kaip man dabar jau aišku, nelabai tikslūs. Ir kadangi Svetlana Beriozova dabar turėjo vėl pravažiuoti Los Angeles, supratau, jog geresnės progos visai mįslei išaiškinti gal niekad neturėsio.

Sekiau jos žavingą šokį, įsitikindamas neprastu talentu ir tuo, kad apie jos šokį sakomi pasauliui kritikai įvertinimai yra ne perdėti. Bet tai mano privatinė nuomonė, ir žinau, kad ne būdamas čia specialistas, padarysiu geriau apie tai nepretenkuodamas kalbėti.

Man rūpėjo pirmiausia kas kita — susipažinti ir išsikalbėti su pačia Svetlana ir, svarbiausia, visai atvirai ją paklausti: kas tu esi per viena, gabioji mergaitė, tu, kuri mums visiems lietuviams darai džiaugsmą ir garsinai Lietuvos vardą milijonų žiūrovų, visuomet pasisakydama, jog esi lietuvaitė, jog esi "Lietuvos Svetlana"? Mes tiek mažai apie tave žinome, —

Antanas Vanagaitis

J. J. BACONAS, Tabor Farm

Džiaugiuos, turėdamas progą pasidalyti su Jumis keliomis mintimis. Man jau buvo taip lėmta, kad nuo ankstybų mano gyvenimo dienų buvau susirišęs su lietuvių spauda Amerikoje. Kiek pajėgdamas ją rūpinausi, skatinau ir kitus visokiais būdais raginau domėtis ir remti lietuvių spaudą. Pats asmeniškai pergyvenęs lietuvių spaudos atgavimo džiaugsmą, esu vienas ar kitaip susigiminiavęs su spausdintu lietuvišku žodžiu. Ir kai 1954 m. švenčiame lietuvių spaudos laisvės atgavimo 50-ties metų sukaktį, man ypatingai malonu prisiminti, kad daugelis Amerikos lietuvių laikraščių pasididžiūdami gali švesti net kelių dešimtmečių savo gyvavimo sukaktį.

Lietuvių spaudos Amerikoje keliai nebuvo ir nėra lengvi. Reikėjo ir reikia nemažai žmonių, tikrai pasiaukojusių. Reikia daug pastangų ir meilės raštui ir gilaus supratimo, kokią reikmę turi spausdintas žodis žmogaus tautinei ir kultūrinei gyvybei.

Praeityje neturėjome pertekliaus žmonių, tinkamų spaudos darbui. Bet tie, kurie dirbo, dirbo atsėdėję ir gerai supratę spaudos tikslą ir naudą Amerikos lietuviams. Didelė dalis tų pirmųjų Amerikos lietuvių spaudos ir kultūros pionierių jau išsisi amžinu miegu. Jų dideli darbai su laiku ima išblėsti iš mūsų sąmonės, o naujesiems lietuvių ateiviams ji beveik visai nežinoma.

Aš jau seniai norėjau rasti būdą, kaip palaikyti atminimą senųjų Amerikos lietuvių, savo gyvenimu ir savo darbais palikusių gilesnį pėdsaką Amerikoje — lietuvių išeivijoje. Pagaliau nusprendžiau, kad geriausias būdas mirusiųjų veiklos įtakai palaikyti — tai plačiau priminti gyviesiems apie jų įsiekimus, darbo sąlygas, planus, jų svajones... Ir štai vykdydamas tą savo planą, pasiryžau išleisti kompozitoriaus Antano Vanagaitis monografiją — knygą apie Antano Vanagaitis platų, šakotą ir tikrai įdomų veikimą lietuvių muzikos, dainos, gyvo žodžio ir spaudos srityse. Knyga jau paruošta ir atspausdinta. Ji turi netoli 200 puslapių, su daug iliustracijų ir parašyta žinomų ir Antaną Vanagaitį gerai pažinojusių asmenų. Knygą redagavo rašytojas Vytautas Alant. Jos kaina tik \$2.00.

Antanas Vanagaitis buvo kukli, bet talentinga asmenybė. Jis 25 metus skleidė Amerikos lietuvių tarpe šilumą, kuri stebėklingai gaivino Amerikos lietuvių širdį. Galima sakyti, jis per 25 metus valdė Amerikos lietuvių dėmesį, buvo jų mokytojas ir kartu jų tarnas. Savo įsteigtuoju MARGUTIS žurnalu, savo kasdieninėmis radijo programomis, savo plačiomis lietuvių dainų ir muzikos šventėmis, savo nepailstančiomis gastroliomis po visas lietuvių kolonijas — savo gyvu ir patraukliu žodžiu, tikrai visa savo siela Antanas Vanagaitis buvo mums modernio lietuviškumo pionierius. Pažinti jo gyvenimą, jo sielą ir jo visą veiklą, atnaujinti šio didžio įdomaus žmogaus prisiminimą ir pasimokyti iš patirties — toks yra tikslas šios mano išleistos knygos — ANTANAS VANAGAITIS. Norėčiau, nuoširdžiai trokščiau, kad ji būtų randama kiekvienoj lietuvių šeimoje, ir kad ji patarnautų didesnei Amerikos lietuvių vienybei ir garbei.

Šią knygą galite gauti DIRVOJE, 1272 East 71st St., Cle-

land, ar iš tikrųjų taip yra, ir jeigu taip iš tikrųjų, tai kaip yra?...

(B. d.)

Tikėsite ar ne!

Amerikiečių spaudoje labai populiarus Ripley, kuris renka įvairius nuostabius ir neįtikėtinus dalykus visame pasaulyje. Jo surinkti faktai su iliustracijomis spausdinami 300 laikraščių Amerikoje. Čia jūs rasite apie viską. Apie Lady Elizabeth Raleigh, kuri savo vyro galvą po jo mirties nešiojosi kartu su savim 29 metus, apie vežiką, kuris laukė savo keleivio 599 dienas ir gavė užmokestį už tą laukimą, apie prancūzų poetą, kuris gavo tris milijonus dolerių už tris eilutes ir t.t.

Nei kiek nereikėtų nustepti jeigu tarp neįtikėtinų Ripley faktų rastume: "Yra tauta, kuri nori išlaikyti savo tautybę, bet nesirūpina savo vaikų tautiniu auklėjimu. Ta tauta gyvena Amerikoje, kur turi pilną laisvę tautybei išlaikyti, bet ja nesinaudoja. Jos vardas..." Ar ne liūdna būtų jeigu čia rastume savo tautos vardą. Ir tokiame teigime patvirtinti Ripley turėtų pakankamai įrodymų.

Pridėję ranką prie širdies pasisakykime ar mes pakankamai

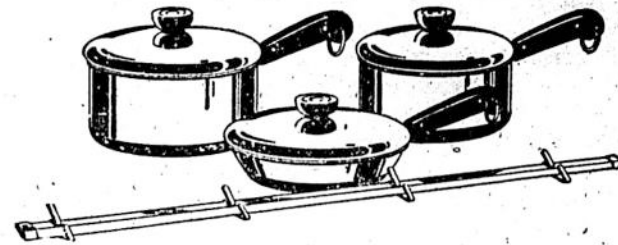
Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius
A. VANAGAITIS
Kaina metams \$3.00
Susipažinti siunčiamas
dovanai.
6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

SUOPIS FURNITURE

is headquarters for
REVERE WARE

Jūsų susipažinimui su Revere Ware siūloma 7 gabalų setas, labai pigia kaina, tik \$14.95. Labai tinkama dovanoms. Geresniam virimui pirk tik nikelinis variniai dugnais puodus — Revere Ware.

ILLUSTRATED:

Revere Ware Beginner's Set
(1 and 1½ qt. Sauce Pans and
6 in. Skillet, all with covers—
plus stainless steel Revere Rack).

WE CARRY A COMPLETE STOCK OF REVERE WARE

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

rūpinamės savo tautos prieaugliu? Tiesa, viena kategorija žmonių dar nenuleidžia ginklų ir atkakliai kausi su nutautėjimo milžinu. Tai mokytojai. Bet ar jiems padeda tie, kurių tiesioginė pareiga tai daryti? Ar tėvai pakankamai prisideda prie savo vaikų tautinio auklėjimo? Naujų metų proga darydami įvairias rezoliucijas pagalvokime apie dar vieną rezoliuciją: DAUGIAU DĖMESIO SAVAM PRIEAGLIUI!

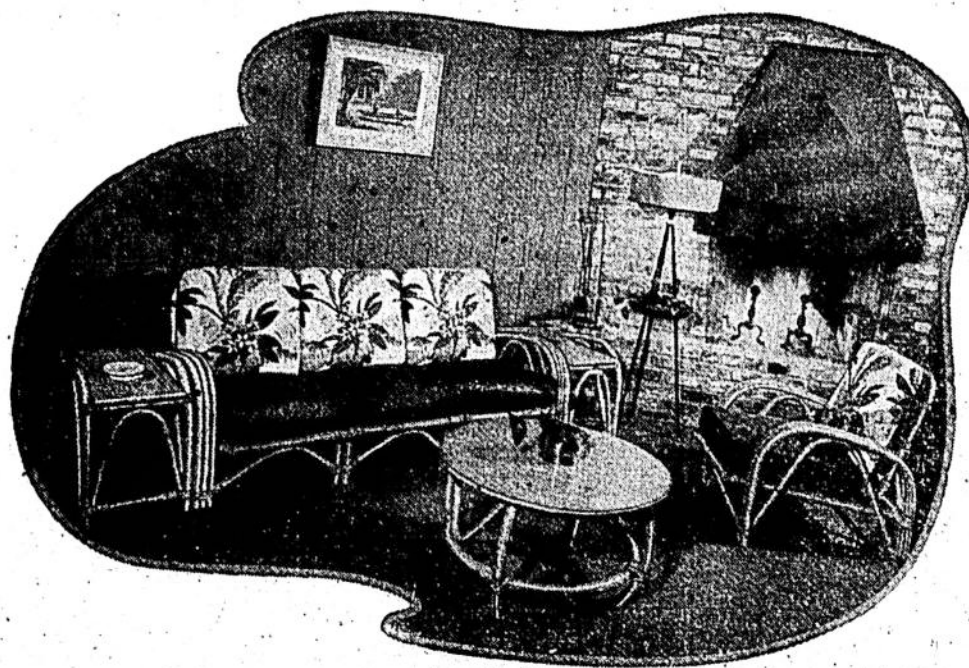
TEVISKĖLE Lietuvių Vaikų laikraštis. 1313 West 91 St., Chicago 20, Ill. Metams \$3.00.

7 DALIŲ INDIJOS NENDRIŲ BALDŲ KOMPLEKTAS, PARODYTAS PAVEIKSLE, UŽ

\$ 229

- 3 asmenų sofa.
- 1 minkšta kėdė.
- 2 galiniai staliukai.
- 1 apvalus stalas.

- Nepaprasti raštai.
- Pritaikytos spalvos.
- Geltono ar raudono medžio.
- Nedylamos plastikos įvairius pasirinkimus.
- 30 colių skersmens, plastikos viršus.

Cleveland Showrooms, Inc.

AND "TROPIC SHOP"
VISIT OUR SHOWROOM DISPLAY OF FINE FURNITURE
B. J. FINK
633 Huron Road
OPEN EVENING
PR 1-7642

Baltų Federacija

Dr. M. Anyso kalba Baltų Federacijoje, Toronte

Po pirmojo pasaulinio karo, sugriuvus imperialistinei Rusijai ir Vokietijai, trys Pabaltijo tautos laimėjo nepriklausomybę. Bet jau iš pat pradžių visos trys tautos vedė gana atskirą valstybinį ir kultūrinį gyvenimą, nežiūrint, kad jos gyveno prie Baltijos jūros rytinio kranto, turėjo bendrus priešus ir kartu sudarė politiniai žiūrint, vieną likimo bendruomenę. Buvo mažai politinio ir dar mažiau kultūrinio bendravimo.

Visos trys tautos žiūrėjo tiesioginiai į vakarus, į vidurinę ir vakarų Europą. Yra mažai pabaltiečių, kurie kiek daugiau pažįsta savo kaimynines valstybes. Mums visiems daugiau žinomi Berlynas, Paryžius, Roma, negu Kaunas, Ryga ir Talinas.

Kultūrinėje srityje reikėtų pažymėti kelias draugijas, kurios išėjo į viešumą su paskaitomis apie kaimynines valstybes tautinių švenčių proga. Mažas buvo skaičius kultūrininkų, pasistačiusių tikslą suartinti tris Baltų tautas.

Valstybės beveik nepriėjo prie politinio bendradarbiavimo. Būdavo laikinų pasitarimų susitikimo srityje. Sudarytos politinės sutartys yra tos pačios rūšies, kurias Baltų valstybės sudarydavo ir su tolimomis valstybėmis.

Net laikotarpyje, kai vokiečių nacionalsocializmas savo propaganda išėjo toli už savo ribų, nebuvo sukurta, nors jo buvo aiški tendencija pagrobti netikėtai kaimynines sritis, bet veržtis toli į rytus.

Ir bolševikinės pavojaus nebuvo pakankamai įvertintas. Buvo įsigyvenusi nuomonė, jog bolševikai neis į vakarus, o jeigu jie eitų, juos sulaukytų vakarų demokratijos. Bet nieko nebuvo daroma užtikrinti šitą demokratiją parą. Ypatinai senesnios kartos žmonių buvo aiškina, jog bolševizmas nebesas toks pavojingas kaip seniau. Tikrąjį mūsų kaimynų tikslą supratome 1939 m. rugpjūčio mėn., kada paaiškėjo Hitlerio ir Stalino sudarytos sutartys likviduoti Pabaltijį ir Lenkiją.

Tik tada buvo kiek sukurta. Pabaltijo valstybių generaliniai stabai pradėjo kiek rimčiau bendradarbiauti. Bet šitas subrudimas praktiškai gyvenime buvo per vėlus. Jis bolševikams davė pamatą iškelti apkaltnimus prieš kalbamų valstybių vyriausybes ir jas savo tikslams išprievartauti.

Kadangi visų trijų valstybių tarpe nebuvo artimesnio ir glaudesnio bendradarbiavimo ir taip pat neegzistavo geležinė valia sujungtomis jėgomis ginti savo savitovumą, Sovietų vyriausybė lengvai galėjo likviduoti mūsų nepriklausomybes. Vienai valstybei po kitos, trumpais terminais pastatyti ultimatumai, privėdė prie rusų kariuomenės įgulų įvedimo ir 1941 m. pavasarį prie Pabaltijo visišką okupavimą.

Tai buvo Baltų tautų tragedija, kurią mes tebekenčiame. Mes vargstame dvasiniai emigracijoje, o namuose likusieji kenčia ir kraujuoja nuo negaltingos bolševikų diktatūros.

Sunku tiksliai pasakyti, kaip mūsų kraštų politika būtų išsivysčiusi kitaip: veikiant. Bet mes matome, kad Sovietų Sąjunga 1939/40 m. sustabdė karą prieš Suomiją, kai ji pajuto suomių tautos geležinį ir nepalausomą norą priešintis agresoriui. Šito fakto išvadoje Suomija dar šiandien tebėra nepriklausoma valstybė.

Mes visi tikime, kad už tam tikro laiko išsipildys ir bolševikinio režimo likimas, kaip prieš 8 metus sugriuvo fašizmas ir nacionalsocializmas. Mes visi ti-

kime, kad naujo ginkluoto susirėmimo tarp pasaulio galiūnų pasekmėje prabilis laisvės varpai ir mūsų broliams ir seserims, taip sunkiai kenčiantiems tėvynėje.

Bet mes neturime užmiršti įvykusio klaidas ir turime viską padaryti, kad dar kartą nei įvyktų baltiškoji tragedija. Todėl mes turime įsikišti ir rasti kelių sujungti mūsų, po visą pasaulį išbarstytas jėgas, ir pasidaryti tiek stipriems, kiek tik įmanoma. Šitas reikalavimas dabartinio metu liečia kaip tik mus emigracijoje, nes mes, dėka mūsų gyvenamųjų kraštų politinės laisvės, turime puikiausias galimybes jau dabar suorganizuoti mūsų ateities politinį gyvenimą, tuo labiau, kad mūsų didžiausias politinis rėmėjas, JAV, tokį Europos valstybių susiorganizavimą netik pagėdauja, bet jį ir skatina, kaip pakartotinai girdėjome iš tos vyriausybės asmenų.

Po antrojo pasaulinio karo pabaigos buvo daug kalbama apie politinį ir militarinį Europos valstybių susijungimą tikslu sudaryti kuodidžiausį pasipriešinimą išoriniams agresoriams. Reikėtų priminti Schumano planą, NATO (šiaurės Atlanto Pakta), Europinį judėjimą ir galiausiai Strassburgo vyriausybę. Išėję iš šito pranešimo rėmų apie šitas organizacijas daugiau pasakyti. Bet viena aišku, kad ateities Europoje, nors ji ir nebūtų sujungta į bendrą vienetą, sudarys skaičius politinių blokų, tikslu sekmingai atsiginti nuo išorinių priešų.

Rytinės Europos suinteresuotos sferose daug kalbama apie galimą susijungimą Gudijos su

Ukraina, toliau su Lenkija. Manau, jog būtų nesąmonė kalbėti apie susijungimą atekirų Pabaltijo valstybių su minėtu slavų bloku, pav. Ukraina bei Gudija, kurios turėtų 60 su viršum milijonų gyventojų. Tai reikėtų pakeikti iš lietaus į varvinį, iš vienos negerovės į kitą. Tokį didelį jėgų skirtumą nebūtų galima išlyginti net gūdriausiai išgalvotais susitarimais ir konstitucijomis.

Apie politinę bei ekonominę nepriklausomybę nebeliktų nei galvoti. O nepriklausomybė mūsų tautos yra brangiausia. Mes dabar žinomi iš praktiško patyrimo, kad net bloga sava valdžia yra šimtą kartų geresnė už blogą svetimą valdžią. Mes taip pat žinome, kad gyventi savo, mažai turtingame krašte, yra visvėgčiau geriau, negu būti pavergtu svetimos jėgos. Tikiu, kad apie tai nėra ko nė kalbėti.

Mes turime jau šiandien galvoti ir daryti žygių, kad tolimesnėje ateityje mes vėl nebūtume pastatyti prieš įvykius, kurie mūsų tautos vėl nešytų naują vergiją. Trumpai sakant, mes jau dabar turime galvoti apie trijų Baltijos tautų, estų, latvių ir lietuvių politinį susijungimą, kad vėlesnių politinių įvykių metu galėtume mesti į politines svarstyklės tris kartus didesnę politinį ir ūkinį pajėgumą. Labai svarbu, ar politiniai atstovai kalba už dviejų milijonų arba dar mažesnę tautą arba už penkių milijonų bloką. Geografiškai padėtis yra ta pati visoje Pabaltijos erdvėje, gyvenimo sąlygos nedaug kuo skiriasi. Kas mus skiria tai — skirtingos kalbos ir mažas vienas kito pažinimas.

Svarbiausia, jog mes sudarome likimo bendruomenę iš pat ankstybiausių laikų. Beveik visuomet, bent vėlybesniais laikais turėjome tuos pačius priešus. Taip bus ir ateityje. Kiek-

vieną kartą mūsų tautos pateko po svetimu jungu, kadangi jos buvo per silpnos atskirai veikdamos. atsiginti priešų. Iš šių įvykių mes turime mokytis ir pradėti kitaip galvoti ir veikti. Ateityje mes turime veikti sujungtomis jėgomis.

Mano šis pranešimas kaip tik ir turi šitą tikslą. Esu paruošęs Baltų Federacijos Konstitucijos projektą. Prašau mane tikrai suprasti, jog tai nėra jau galutinė konstitucija, bet tik jos projektas. Tai yra rėmai konstitucijos, pagal kurią mūsų trijų valstybių bendradarbiavimas gali pasidaryti tikru politiniu įrankiu.

Stengiausi išlaikyti mūsų valstybių nepriklausomybę, o suvaržyti suvereniskumą tik tiek kiek tai reikalaujama federacijai įgyvendinti.

Prašoma nesakyti, kad toks Baltų Federacijos sudarymas per ankstyvus ir viską galima atlikti vėliau. Tai klaidingas aiškinimas ir nesupratimas politinės padėties. Kaip tik emigracijoje mes turime užsiimti šiuo reikalu ir jau dabar turime sudaryti konstituciją. Kartu mes turime žengti prie praktiško bendradarbiavimo. Mūsų tėvynėje likę broliai ir seserys to negali atlikti.

Liaudies patarlė sako, jog puodus lipo ne Dievai, bet žmonės. Logiškoje išvadoje reikia sakyti, kad politiką vykdo ne antgamtiškos jėgos, bet žmonės. Jeigu mūsų trijų tautiečių persisunks šita idėja sudaryti visų trijų tautų susijungimą, tai jie tokiai konstitucijai ir duos rėmus.

Todėl šiuo reikalu turi užsiimti ne skeptikai bei pesimistai, bet idealistai bei optimistai. Ir Roma nebuvo pastatyta per vieną dieną, bet tūkstančio metų bėgyje. Šita patyrimo taisyklė galioja ir mūsų gyvenimui.

Norėčiau pasakyti, kad valstybei sukurti ir ją išlaikyti reikalinga, be visų piliečių praktiško darbo, daug pasišventimo ir kartais net daug aukų. Didžiosios valstybės ne kartą ant savo tėvynės aukuro yra paaukojusios tūkstančius gyvybių. Toliau reikalinga daug valstybingumo jausmo, ypatinai mažesniems tautos. Be jo nesudarysime valstybės ir jos neišlaikysime. Valstybingumo jausmas yra pamatas kiekvienai tautinei valstybei. Kur jo trūksta, sunku valstybę sukurti ir taip pat sunku ją išlaikyti. Valstybingumas turi viršyti visus asmeninius norus ir pageidavimus. Kur jo nėra, kur galioja tik asmeniška nauda, kur prie kiekvieno valstybinio reikalo pareikiama liberum veto, dingsta ir didžiausios valstybės, kaip istorija mums daugel kartų parodė.

Tie patys dėsniai galioja ir mums emigracijoje. Atsimenant didelį tikslą, reikia atidėti ligi vėlesnės dienos visus, dažniausiai nedidelės svarbos kivičius ir ginčius. Jie vėliau, dažniausiai savaime išsispres, atėjus tikram laikui. Jeigu mums pavyks dar emigracijoje sudaryti mūsų tautų federaciją, būtų atliktas didelis politinis žygis. Mes šiuo žingsniu net pralenkume daugel didelių valstybių.

NUO CARO RUBLIO IKI BOLŠEVIKŲ ČERVONCO
rasia Jono K. Karlo puošnioje raišioje "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI" knygoje 1915-1941 m. Lietuvoj kursavusių įvairių pinigų istoriją, numizmatiką ir natūralaus dydžio banknotų bei monetų fotografijas.

Reto žinomumo knyga ir pinigų albumas vienoje vietoje! Anglų kalba santrauka knygoje daro ją įskaitomą ir nemokantiems lietuviškai. Ir visa tai — tik už 5 dolerius!

Užsakydami rašykite: J. K. Karys, 45 Park Terr., Bridgeport 4, Conn. (4)

Anglijos politika

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

Vokietijos apjungimo bus nepagandinių kalbų, bet vargu ar esmėje kas pasikeis.

Opozicijos tarpe girdėtis balsų, kad Dulles nieko kito nenorįs, kaip tik Berlyno konferencijos nepasisekimo. Kaip žinia, prancūzai delsia ratifikuoti Europos Gynbos sutartį, tikėdami, kad užsienių reikalų ministrų konferencijoje bus pasiektas tam tikro atslūgimo ir tuomet jau visas reikalas atpuls. Todėl Dulles norįs sužlugdyti Berlyno konferenciją ir tokiu būdu pagreitinti Gynbos sutarties ratifikaciją. Girdi, jeigu konferencija nieko teigiamo neatneš, tuomet prancūzams nieko kito nebeliktų, kaip palaiminti vokiečių divizijas. Todėl Churchillis susilaukė aštrios kritikos, kai jis iš savo pusės paremė Dulles'ą ir patarė prancūzams patvirtinti Europos Gynbos sutartį.

Kai kurie laikraščiai padarė išvadą, kad nuosekliai galvojant anglams nieko kito nebeliktų, kaip sutikti su prancūzų pasiūlymu ir patiems arba tiesiogiai prisidėti prie Europos Gynbos sutarties arba suteikti Prancūzijai visas tas garantijas, kurių ji reikalauja. Tačiau vargu ar Anglija, turinti atsižvelgti į dominijū interesus, galėtų priimti prancūzų reikalavimus, kurie faktiškai reikštų anglų prisidėjimą prie Europos Gynbos Bendruomenės.

Vadovaudamiesi tais samprotavimais, anglai per daug tragiškai nevertino nei Dulles, nei juo ba Churchillio grasinimų, jog tuo atveju, jeigu Prancūzija neratifikuos Europos Gynbos sutarties, turėsianti būti peržiūrinta visa amerikiečių politika Europos žemyno atžvilgiu. "Economist" suformulavo savo abejotimus maždaug šitaip: Per paskutiniuosius penkeris metus Amerikos Jungtinės Valstybės sukūlo milijardus į laivyno, aviacijos ir pestininkų bazes Europoje. Nejaugi viso to būtų atsižadėta? Anglai įsitikinę, kad Amerika ir toliau pasiliks Europoje. Ypač anglams imponuoja šiaurės Atlanto pakto (NATO) pasiekti rezultatai. Atrodo, kad šiuo atžvilgiu vienodos nuomonės yra tiek pozicija, tiek opozicija. NATO pavirtęs istorinės vertės veiksmu, kuris daugiau sverias, ne kaip iškilmingi pasidėjimai ir ilgos sutartys. Ši organizacija esanti ta realybė, kuria remiamasi visos Vakarų laisvosios pasaulis.

Kaip ten bebūtų, į Berlyno konferenciją žiūrime kaip į naują etapą tarptautinių santykių raidoje. Opozicija reiskia tam tikrą optimizmą. Vyriausybė artimi sluogsniai yra daugiau santūrus. Tuo atveju, jeigu nebus pasiektas jokio rimtesnio susitarimo, netenka abejoti, kad Prancūzija bus priversta ratifikuoti Europos Gynbos sutartį. Bet kas atsitiks, jeigu prancūzai užsispirs? Kokias išvadas tuo atveju darys Amerika? Ar ji tikrai leis susilpninti šiaurės Atlanto organizaciją? Tokie ir panašūs klausimai diskuojami viešai, bet dar daugiau uždaruose rateliuose, komisijsje ir vyriausybėje. Jau seniai praėjo laikai, kai Didžioji Britanija galėjo vykdyti, splendid isolation politiką. Šiandien visas Europos žemynas sudaro vieną vienetą. Bet niekas nesima pranašauti, kaip Europos reikalai susiklostys per artimiausius kelerius mėnesius. Ar šalnos nugnaibys tai vienur, tai kitur besiskleidžiančius vilčių ir net iliuzijų žiedus?

**DIRVA
LAUKIA
JOSŲ TALKOS!**

Geriausai sveikinimai draugams ir rėmėjams

GEORGE M. KNOBLAUCH, INC.

GENERAL INSURANCE

1276 West 3rd Street

SU 1-3344

Sveikinimai ir geriausai linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

W. I. WHITE REALTY

16830 Kinsman Road

WA 1-0656

Shaker Heights

Geriausai sveikinimai draugams ir rėmėjams

EDWARD F. HILL

GENERAL INSURANCE

819 Hippodrome Bldg.

MA 1-9249

Sveikinimai ir geriausai linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

VARGO REALTY

Realtors

7504 Lorain Avenue

Call AT 1-5660

Geriausai sveikinimai draugams ir rėmėjams

K. V. WEBSTER REALTOR

28924 Euclid Avenue

WI 3-2000

Geriausai sveikinimai draugams ir rėmėjams

TOLLIS REALTY CO.

3778 East 116th Street

VU 3-6456

Geriausai linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

JAMES A. FLETCHER

Realtor

265 East 328th Street

WI 3-1175

Sveikinimai ir geriausai linkėjimai mūsų draugams

ir rėmėjams

DART REALTY CO.

4847 Turney Road

VU 3-1555

REPORT OF CONDITION OF Central Bank Company

OF LORAIN, OHIO AT THE CLOSE OF BUSINESS DECEMBER 31, 1953, A STATE BANKING INSTITUTION ORGANIZED AND OPERATING UNDER THE BANKING LAWS OF THIS STATE AND A MEMBER OF THE FEDERAL RESERVE SYSTEM. PUBLISHED IN ACCORDANCE WITH A CALL MADE BY THE STATE BANKING AUTHORITIES AND BY THE FEDERAL RESERVE BANK OF THIS DISTRICT.

ASSETS	
Cash, balances with other banks, including reserve balance, at cash items in process of collection	\$ 1,472,884.97
United States Government obligations, direct and guaranteed	4,236,860.05
Obligations of States and political subdivisions	468,623.13
Corporate stocks (including \$18,450.00 stock of Federal Reserve bank)	18,450.00
Loans and discounts	4,594,622.31
Bank premises owned \$41,976.52, furniture and fixtures \$35,562.03	77,538.55
Other assets	13,525.66
TOTAL ASSETS	\$10,982,504.67

LIABILITIES	
Demand deposits of individuals, partnerships, and corporations	\$ 2,965,430.39
Time deposits of individuals, partnerships, and corporations	5,697,200.43
Deposits of United States Government (including postal savings)	139,400.57
Deposits of States and political subdivisions	1,245,909.04
Other deposits (certified and officers' checks, etc.)	174,160.09
TOTAL DEPOSITS	\$10,222,100.52
Other liabilities	104,895.50
TOTAL LIABILITIES (not including subordinated obligations shown below)	\$10,326,996.02

CAPITAL ACCOUNTS	
Capital*	\$ 300,000.00
Surplus	325,000.00
Undivided profits	30,508.65
TOTAL CAPITAL ACCOUNTS	\$ 655,508.65

TOTAL LIABILITIES AND CAPITAL ACCOUNTS	\$10,982,504.67
---	------------------------

*This bank's capital consists of:

Common stock with total par value of \$ 300,000.00

MEMORANDA

Assets pledged or assigned to secure liabilities and for other purposes \$ 2,314,162.35

(a) Loans as shown above are after deduction of reserves of 78,169.96

The following item is published pursuant to State Law: Hypothecated or Assigned Deposits under Sections

1115-10. Revised Code \$ 529,261.86

I, H. V. Tisdale, Asst. Vice Pres. & Secretary, of the above-named bank, hereby certify that the above statement is true to the best of my knowledge and belief.

H. V. TISDALE, Asst. Vice Pres.

CORRECT-ATTEST:

A. B. CHARLA, W. C. McCONNELL

H. G. PYLE, Directors

State of Ohio, County of Lorain, ss:

Sworn to and subscribed before me this 6th day of January 1954.

ETHEL J. JONES, Notary Public
My Commission Expires Dec. 7, 1956.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

AMERIKA REMSIS ORO JĖGOMIS

Iš Washingtono eina pranešimai, kad prezidentas Eisenhoweris, mažindamas kariuomenės skaičių Korėjoje, plačiu mastu vykdyd Amerikos karo pajėgumų aviacijos srityje, vietoje karo laivyno ir saus. kariuomenės. Nebus apleista ir tos sritys, tačiau, sako, tik ore tėra tikriausia Amerikos karinė jėga ir lengviausias kariavimo būdas. Ypač dabar, kada ištobulinti lėktuvai, kurie per keturias penkias valandas perskrenda Amerikos kontinentą ir pasiekia Europą.

Šią programą seniai jau siūlė dabar miręs Ohio senat. Taft, už ką jis buvo apkaltintas izoliacionistu, kada jis kandidavo į prezidentus. Jis reikalavo mažinti užsienio kariuomenę ir visą pasitikėjimą dėti į aviaciją. Tą planą rėmė generolas MacArthur ir buvęs prezidentas Hooveris. Dabar Eisenhoweris yra pozicijoje tą planą įgyvendinti.

Tarp U. S. karo laivyno, saus. kariuomenės ir aviacijos departamentų vadų eina pikčiausios varžytinės, kiekvienam įrodinėjant, kad jo departamento jėgos bus svarbiausios ir reikalingiausios karo atveju. Eisenhoweris tikrina, kad Amerikos saugumas nenukentės suvaržant laivyno ir saus. kariuomenės biudžetus, ir mano tuomi sutaupti kelis bilionus dolerių.

Kilo keistas reiškinys Italijoje, kur JAV saus. kariuomenės ir karo laivyno vadovybės atsisako Italijos aviacijai perduoti savo žinioje esančius kariškus lėktuvus, ką Amerika yra nutaręs padaryti. Ir saus. kariuomenės ir laivyno vadovybės nenori pripažinti aviacijos, ir sako jie perduosią savo turimų lėktuvų pirmąjį tik saus. kariuomenei ir laivynui, kas neatitinka Italijos tvarkai.

BEDARBĖS BAUBAS — DEMOKRATŲ INAGIS

Demokratų partijos vadai piktinasi respublikonais, kurie dabar būdami valdžioje išraus "senus rekordus" apie demokratų valdžioje buvusius išdavikus, Kremliniui pasidavėlius, demokratų slėptus ir globotus. Tačiau demokratai nesidrovi respublikonų partijai priekštį dar senesnius, nepagrįstus kaltinimus, būk krašto depresiją, bedarbę priklausanti respublikonų partijai. Jie tą priekaištą darė per 20 metų, ir 1952 metų prezidento rinkimuose, gaudindami žmones bedarbėje, jeigu respublikonas bus išrinktas prezidentu. Tą jie kartoja ir po rinkimų. Ir dabar, Korėjos karui pasibaigus, kai karo darbų įtempimas sumažėjo. Demokratams gelbsti įtužę vadai, kurių teisės buvo suvaržytos respublikono senatoriaus Tafto įstatymu. Demokratai nori užmiršti, kad jų žiopiškumo dėka iškilo Korėjos karas, kurį Amerika turėjo negražiai pralaimėti. Jei ne Korėjos karas, Trumano prezidentavimo metu, 1948-49 pradžioje darbų sumažėjimas, būtų plitęs labiau ir labiau, ką patyrė mūsų tremtiniai, kurie 1949 metais atvažiavę po kelias savaites, kiti po kelis mėnesius įšėjojo darbo.

Senieji lietuviai amerikiečiai taip įsitikinę, kad bedarbės yra respublikonų kaltė, tat tuo klausimu ginčysis iki įkaitimo.

Geistina būtų, kad naujieji tremtiniai, kurie po Korėjos karo neteko darbų, neišbręžti sau į samonę tą patį — kad Eisenhoweris ir respublikonai pradėję šalį valdyti sumažino darbus.

Pažvelgkime praeitin

Visais laikais, iš 75 metų lietuvių patyrimo Amerikoje, matome, kad buvo didelių sunkių bedarbių, prie respublikonų ir demokratų, tik jos nevadinos depresijomis, kaip pavadinta ta, kuri sekė nuo 1931, kada dar prezidentu buvo respublikonas Hoover, ir kuri padidėjo iki gaudinančių augstumo per 8 metus valdant demokratui prezidentui Rooseveltui. Roosevelt ir demokratai, tačiau už 8 metų bedarbę vis kaltino respublikonų prezidentą Hoover; tai galėjo daryti, nes būdami pozicijoje, organizuodami visokias priemones darbams pagerinti, apdedant mokesciais ir biznius ir gyventojus vykdydami viešų darbų, kurių niekas nedirbo, tik pinigūs iš valdžios emė. Demokratai kartoję tą pačią dainelę — "atsiminkit Hooverio laikus" (bet ne Rooseveltto laikus), ir kiekvienais prezidento rinkimais vartojo tą patį baubą, kai respublikonai statydavo savo kandidatus. Tas įstrigo mažiau protaujančių darbininkų mintyse, ir jie tebetiki ir tebekartoja, kad respublikonams valdant gali būti tik darbų trūkumas. Tas labai naudinga demagogams ir unijų vadams, kovojantiems prieš Tafto įstatymą.

Rengdamiesi šių metų kongreso rinkimams, demokratai jau iš anksto bubnija apie šio laikotarpio "bedarbę", apie užėinančią naują depresiją. Jie mano laimėti kongresą, žadėdami grąžinti darbininkams, padidinti darbininkams algas, pakelti ūkininkams kainas už jų produktus.

Karas Rooseveltą išreklamavo

Beveik aštuonerius metus kraštas vargo sunkioje depresijoje, Rooseveltui laimint rinkimus ir 1932 ir 1936 metais. Tik prasidėjęs antras pasaulinis karas, kai Amerika sutiko paduoti karo reikmenis tiems, kas turi pinigų, gali jas pirkti ir patys parsivežti — reiškia ir vokiečiams, ir anglams ir t.t., — darbai pasitaisė. Kaip dabar istorikai iškelia, Rooseveltas varė slapstas machinacijas įvelti Ameriką į karą 1941 m., ir tik tas darbus pataisė: prasidėjo vėl gausus darbingumas, ir Rooseveltto garbinimas, nusitęsęs į Trumano laikus. Bet po to karo darbingumas vėl atslugo, sugrįžo į normalų laipsnį. Korėjos karo darbingumas, ką patyrė ir naujieji mūsų ateiviai, galėjo įsitikinti, buvo nenormalus reiškinys (kas buvo ir I ir II pasaulinio karo metais), kai veik visos dirbtuvės dirbo trimis pakaitomis. Kur toks darbingumas būtų galimas rasti pasaulyje normaliais laikais?

Tačiau antros ir trečios pakaitos darbininkams netenkant darbo, kai nedarbas paliečia patį darbininką, reikalas virsta tikrai neįjaukus.

Pranašavimai 1954 metams

Prieš respublikonų kovoją politikieriai aliarmuojančiai pranašauja "sunkius" 1954 metus, tačiau visos aplinkybės rodo, ir rimti šalies ekonomistai ir finansininkai tikrina, kad nors šie metai nebus tokie darbingi kaip 1953 metai, darbai ir bizniai nusistovės maždaug 1952 metais buvusiam lygyje.

Pramonės produkcija, anot tų ekonomistų, pasieks 220 nuosimčių, kai 1953 metais buvo 233. Darbininkams algos pasiliks tos pačios, mažinimų nebus bandoma daryti. Visuotinos įplaukos bus apie 280 bilionų dolerių, prieš 283 bilionus 1953

metais. Bedarbių, vietoje apie 1,000,000, gali būti tarp 1,500,000 ir 2,000,000.

Bizniai darys tą pačią apyvertą kaip 1953 metais, tik kainos sumažės 4 iki 5 nuos. Namų kainos, senų ir naujų, sumažėsia tarp 3 ir 5 nuos.

Automobilių numatyta pagaminti apie 5,200,000, prieš 5,700,000 pėrnai. Kai kurios įmonės laikas nuo laiko sustos dirbusios, kitos pradės dirbti; viešos sumažins darbus, kitos ras progos vėl darbus padidinti. Visų tikslas yra gamybą didinti, išdirbinius parduoti.

Valdžia iš savo pusės tariasi su karšto įmonėmis sureguliuoti darbingumą, kad neapsireikštų kenksmingi sukrėtimai.

Patys respublikonų draugai įspėja prezidentą ir partiją turėti plačias akis. Kai senatorius McCarthy išragino Amerikos žmones siųsti laiškus ir telegramas prezidentui reikalaujanti sulaukyti davimą pagalbos toms šalims, kurios apsisukusios tais pinigais varo biznį su komunistine Kinija, prezidentas ir partijos vadai šaipėsi matydami dešimtis tūkstančių suplaukiančių laišku ir telegramų į Baltuosius Rūmus. Vienas žymus politinio savaitinio žurnalo leidėjas padarė pastabą, kad vietoje šaipytis, respublikonai priivalo tų laišku ir telegramų turinį pastudijuoti, nes jie gali būti atsakymas į rūpestį ar respublikonai 1954 metų rudens rinkimuose išlaikys senato ir atstovų rūmų kontrolę, ar pralaimės ir kontrolė atiteks demokratams. Tie laišku telegramams juk tai krašto gyventojų pasisakymas ko jie iš respublikonų administracijos tikisi.

Clevelando Bendruomenė

DALYVAUKIMĖ BENDRUOMENĖS RINKIMUOSE

Ką reikia daryti, kad Lietuvių Bendruomenė būtų gyva ir veikli? Nuo mūsų pačių priklausys vykdymas tų uždavinių, kurie jai skiriami. Lietuvių visuomenei turi rūpėti, kad jai vadovautų pajėgūs žmonės. Todėl: visi dalyvaukime Bendruomenės rinkimuose, statykime į jos valdybą ir kontrolės komisiją kandidatus, sutikime kandidatuoti.

Valdyba renkama iš 9 narių, kontrolės komisija — iš 3. Kandidatai siūdomi raštu, kuriame paliudijamas ir kandidatuojančio sutikimas, ir tai iki sausio 17 d. 12 val. įteikiama Rinkimų Komisijos pirm. A. Gargasui, 1485 E. 71 St. arba narei Em. Skrabulytei, 1382 Giddings Rd.

Patys rinkimai įvyks metiniam apylinkės susirinkime, kuris šaukiamas sausio 24 d. 11 val. lietuvių salėje.

BENDRUOMENĖS VALDYBOS POSEDIS

Bendruomenės apylinkės valdybos posėdis metiniam susirinkimui pasiruošti kviečiamas sausio 17 d. 3 val. po pietų vicepirm. Pr. Karaliaus bute.

ATSISKAITĖ

Lietuvių Bendruomenės tautinio solidarumo įnašą į kasą įnešė: I seniūnijos seniūnas V. Palubinskas \$24.50, XII sen. seniūnas V. Vinclovas — \$12.

Sveikinimai ir geriausi linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

DeVANNA REAL ESTATE

535 East 185th Street

KE 1-2227

Sveikiname malonius draugus ir rėmėjus

A. E. HACKENBURG

INSURANCE AGENCY
GENERAL INSURANCE

5215 Euclid Avenue

HE 1-4050

Sveikiname malonius draugus ir rėmėjus

J. CAMPANA REALTY COMPANY

12202 Superior Avenue

GL 1-4990

TALKOS LEIDINIAI PALIEKA PĖDSAKUS LIETUVIŲ LITERATŪROJE

1. Igno Seiniaus Raudonasis tvanas, sukeleš sensaciją dany, suomių ir švedų skaitančioje visuomenėje mums bus tol aktualus, kol mūsų tėvynė bus raudonojo tvano apsemta: 327 pusl. Su Stepo Zobarsko įvadu apie autorių. Kaina \$3.50.

2. Juozo Paukštelio. K a i m y n a i, premijuotas romanas, vienas iš gražiausių veikalų jaunesnėje lietuvių literatūroje, vaizduojas laisvės Lietuvos jaunuolių meilės dramą. 4 spalvų viršelės. 239 pusl. Kaina \$2.50.

Abi knygos užsakant pas leidyklos įgaliotinį — tik \$5.00.

TALKOS Įgaliotinio adresas: Mr. Stepas Zobarskas, 85-42 91 St., Woodhaven 21, New York. (4)

STUDENTŲ VAKARAS

I studentų rengiamą vakarą Lietuvių salėje susirinko apie 300 clevelandiečių. Aitvarai, vadovaujami A. Kačanausko, nuotaiškai, be pretenzijų, išpildė dainų koncertinę programą. Dainuotos savų kompozitorių ir svetimųjų dainos. Vykę buvo ir kupletai (A. Kačanausko muzika, Braženo žodžiai).

Aitvarai susilaukė gausių aploдимentų ir kelius kartus buvo verčiami dainas kartoti. Jie, be programos išpildymo dar nusipelnė pagarbos ir už pasiūkūjimą studentų reikalams, nes pasitenkino tik kelionės išlaidų apmokėjimu.

Patys studentai koncertą pavairino H. Nagio poezijos gražia deklamacija (N. Vedehytė) ir V. Braženo fejletonu (Vyšniauskas).

PADEKA

Janinai Cieškienėi sunkiai susirgus už suteiktą paramą nuširdžiai dėkojame: Mrs. Roualet — NCWC, Lietuvių Moterų Klubui, Lietuvių Bendruomenei, Clevelando lietuvių skautams, RKSA 36 kuopai, Dr. Pautie-

niui, kun. Širvaičiui, K. Obele- niui, Tijiūnėliui, Garkauskam, Šembergams ir kt.

Motina, vaikai ir brolis
6214 Superior Ave.

BALIUS-SIUPINYS

Lietuviškiems subatvakariams prisiminti visi lietuvių sausio 30 eina į lietuvišką balių-siupinį, kurį ruošia Amerikos Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkė. Jis įvyks sausio 30 d. (šeštadienį) 7 val. vak. Lietuvių salėje ant lietuviškosios Superijos. Bus meninė-humoristinė programa, šokiai, užkandžiai, lietuviško alučio...

Įėjimas laisvas. Tad burkimes visi sausio 30-šios vakarą Lietuvių salėje. Baliaus-siupinio pelnas skiriamas Lietuvių Namų atnaujinimui. (3)

ATSISAUKIT

Studentų vakare per klaidą buvo paimta vyriška skrybelė, buvusi pažymėta 6 vietoj 26 numerio. Taip pat rūbinėje yra palikta knyga "Tomas Nipernandis", o prie salės rastos vyriškas kišeninis laikrodinis. Pasikeisti ir atsiimti šiuos daiktus galima pas stud. pirm. P. Jogą, 1615 E. 77 St. (butas 11), EX 1-6509.

PERSIKĖLE Į NAUJĄ BUTĄ

Antanas Mikoliūnas su šeima persikėlė į naują butą: 1340 E. 68 St. Telefonas tas pats: HE 1-8267.

DIRVĄ

pavieniais numeriais galite pirkti prie Lietuvių salės esančioje gėlių krautuvėje: 6901 Superior Avenue.

OHIO BELL

Ohio Bell Telephone Co. Clevelande šiais metais išleis apie \$15.000.000 ilgos distancijos linijų ir aparatų įrengimui. Ne užilgo jau bus įmanoma paskambinti tolimą distanciją be operatorės pagalbos. Taip pat yra keičiamos bendros linijos ir individualines. Dabar mieste yra 668.000 telefonų, kuriais naudojamas 28260000 kartų per dieną.

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų. Šešių kambarių kiekvienas. Netoli East 79 ir Superior. Dėl susitarimo šaukti: EX 1-6772

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

Išnuomojamas kambarys lietuvių šeimoje. Dėl sąlygų kreiptis:

FA 1-5450

DIDELIS NAMAS

Pařduodamas didelis 8 kambarių vienos šeimos gyv. namas. 1343 E. 81 St. Sužinoti augščiau nurodytu adresu. Telef.: RAndolph 1-2212

Subatos Vakarelis Clevelande

IVYKSTA SAUSIO MĖN. 16 D. 8 VAL. VAK. LIETUVIŲ SALEJE

Rengėjas: BALFO 55 SKYRIUS

SUBATOS VAKARELIO dalyviai, pirmoji eilė iš kairės: Algidas Gylis, Kauno Valst. Teatro solistė ir Subatos Vakarelio autorė Sofija Kudokienė, režisierius Petras Maželis ir solistė Natalija Aukštuoliene. Antroji eilė: režisieriaus padėjėjas Zenonas Dučmanas, pianistė Regina Bražaitienė ir Vytautas Raulinaitis.

PRANEŠIMAS SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N. CLEVELAND, OHIO NARIAMS

Metinis susirinkimas ir naujų direktorių rinkimas įvyks sausio mėn. 21 d., 1954.

Jonas Brazauskas (Brass) ir Jonas Botirius vėl yra kandidatai į direktorius (Board of Directors). Abu šiame banke direktoriais yra buvę daugelį metų.

Mes prašome šerinkinų, kurie gyvenate kituose miestuose ir kurie dėl įvairių priežasčių negalėsite metiniam susirinkime dalyvauti, įrašyti Jono Brazausko arba Jono Botiriaus pavardę ir pasirašyti po "Proxy", kuri bus Jums prisiųsta iš Superior Savings and Loan Ass'n.

Svarbu, kad Jūs tas "Proxies" prisiųstumėt vienam iš šių asmenų: Jonas Brazauskas, 17909 Maplecliff Rd., Cleveland 19, Ohio. Jonas Botirius, 6802 Zoeter Avenue, Cleveland 3, Ohio. (2 — sk.)

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

su virtuve ir atskiru įėjimu. 1397 E. 95 St. Tel.: SW 1-2181

PER GEROS ŽINIOS, KAD NUTYLETUMET

Jūs pasidalinsit jomis TELEFONU

Jūs padarysit svarbius planus taip pat telefonu. Jūsų telefonas visuomet daug reiškia laimingais šeimoms momentais... susijieduojant... vestuvėse... gimimuose. Paklauskite bet kurią šeimą kiek žingsnių yra sutapoma, reikalinga atliekama, ir džiaugiamasi laimėjimais telefonu!

Ir liūdesio metu, yra lengviau žinoti, kad jūsų telefonas gali atnešti jums mylimą balsą į jūsų ausis per kelias sekundes.

Taip... jūsų telefonas visuomet yra jūsų patarnavimui, dideliuose ar mažuosiuose reikaluose... patogumo ir patogios turtas už tokią mažą kainą. Jis vis dar palieka geriausias jūsų šeimos biudžeto pirkiny.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Cleveland IR APYLINKĖSE

PREZIDENTO A. SMETONOS

10 metų mirties sukaktis Clevelande praėjo tokia tvarka: 10 val. Naujosios parapijos bažnyčioje buvo atliktos gedulinės pamaldos. Pamokslą pasakė kun. Angelaitis. Pamaldų metu giedojo Čiurlionio ansamblis.

Po pamaldų iškilmės įvyko mauzolejaus patalpose, kur palaidotas a. a. A. Smetona. Čia buvo padėti vainikai: Lietuvių S-gos Ramovės centro valdybos (iš Chicago), vietos Ramovės skyriaus, Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus, skautų, šeimos ir artimųjų bičiulių. B. Pauštenytė paskaitė jaunųjų pasidėjimą.

Po vainikų padėjimo kalbėjo Dirvos red. B. Gaidžiūnas ir P. J. Žiūrys. Giedojo Čiurlionio ansamblis. Iškilmės tvarkė K. S. Karpis.

Lygiai bažnyčioje, lygiai mauzolejuje dalyvavo daug clevelandiečių. Platesnis minėjimas — akademija Clevelande įvyks kovo mėnesį.

VILNIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Šį sekmadienį, sausio 17 d. 5 v. po pietų Čiurlionio patalpose šaukiamas metinis Vilniaus K. L.S. narių susirinkimas. Bus renkama nauja valdyba. Kviečiame narius ir prijuočiančius susirinkime dalyvauti.

Sk. Valdyba

LIETUVIŲ SALĖS ŠERININKŲ SUSIRINKIMAS

Sausio mėn. 18 d. 8 val. vakaro, 6835 Superior Ave. šaukiamas Lietuvių salės bendrovės šerinininkų metinis susirinkimas. Visi akcininkai kviečiami dalyvauti, nes bus sprendžiama daug svarbių klausimų. Dalyvavimas visų būtinus.

Salės Valdyba

BALFO SUSIRINKIMAS

Praeitį sekmadienį, mažam narių skaičiui atsilankius, susirinkimas neįvyko ir dabar įvyks šį sekmadienį, sausio 17 d. 7 val. vak., Lietuvių salėje (apacioje). Bus renkama nauja valdyba. Kviečiame narius ir prijuočiančius dalyvauti.

68 BALFO Sk. Valdyba

RADIJAS PENKTADIENI

Pradedant š. m. sausio 8 d. lietuviškoji radijo programa bus transliuojama

KIEKVIENA PENKTADIENI

nuo 7:30 iki 8:15 val. vak. per WDOK radijo stotį, banga 1260.

Klausykites ir remkite vienintelį lietuvių radiją Clevelande!

Lietuvių Radijo Klubas

SVEIKINAME

Malonius Draugus ir Rėmėjus

GRAMBLER MFG., CO.

6565 Broadway

MI 1-9260

STAIGMENA CLEVELANDIEČIAMS

SLA 136 kp. sausio 23 d. 7 v. Lietuvių salėje rengia didelį dainos ir muzikos koncertą su plačia menine programa, kurią išpildys Kauno Valst. operos solistė E. Kardelienė ir pianistas-virtuozas K. Smilgevičius.

Iš Kanados (Montreal) atvyksta solistai clevelandiečiams pirmą kartą išpildys daug žymių lietuvių ir kitų kompozitorių kūrinių.

Ta proga kviečiamas iš Bostono atvyksta SLA prez. adv. Ch. J. Kalinauskas, kuris koncerto dalyviams, pasakys kalbą. Po meninės dalies bus šokiai, bufetas, loterija ir kt. Gros visų mėgiama vokiečių orkestras.

Visi clevelandiečiai prašomi iš anksto įsigyti biuletenus, kurie gaunami "Dirvoje". Spaudos kioske, ir pas valdybos narius. Į koncertą prašome atvykti 10-15 min. anksčiau, nes programa bus pradėta viena minute anksčiau arba labai punktualiai 7 val. vak.

Rengėjai (sk)

GERI NAMAI

Tiktai \$8,800. Tuoj pat apsigyventi. 6 kambarių, puikiam stovyje, plytinis frontas, moderni virtuvė, kilimai, gaso šildymas, 150 pėdų pločio sklypas.

E. 95 netoli Ansel. Geras 10 kambarių namas. \$220,00 mėnesinių įmokų. \$13,000.

Gerai pastatytas 1 buto, 8 kambarių. East 95 netoli Ansel. A 1 stovyje, ažuolo grindys, ugniavietė, gaso šildymas, dviejų mašinų garažas.

HENRY OLSZENS

Realtor

1266 E. 71 St. HE 1-8726

PARDUODAMI NAMAI

Superior ir East 95 St. rajone parduodamas labai geras, vienos šeimos, plytų namas. Gaso šildymas, garažas. Pigiai.

Ray Nausneris, UL 1-3919 LI 1-9216 11809 St. Clair

ISNUOMOJAMAS BUTAS

4 kambariai. Teirautis antram augšte: 1639 East 82 St.

Friendly Flower Shoppe

Gražiausios gėlės įvairiems reikams. Saldainiai, papuošalai dovanoms. Nebrangios gėlės vestuvėms ir laidotuvėms.

Įvairūs naujai gauti augalai.

Atidaryta nuo 10 ryto iki 8 v. vak.

Duodame Eagle Stamps 6901 SUPERIOR AVE. Telef.: HE 1-6339

Specialiai savaitgaliui

Portugališkos silkės 3 už 49c. Portugališkos sardinės be kaulų ir odos 4 už 39c. Daniškos žuvys alyvoj 4 už 99c. Žuvų ikrai, chvala ir importuoti saldainiai. Visa kosher rūšies Salami dešra 75c. Alus ir vynas įsinešiti. Galima susikalbėti vokiškai.

National Appetizing Store 999 E. 105 St. GL 1-9449

ISNUOMOJAMAS BUTAS

P. Štaupo name — 14007 Baldwin Ave., E. Cleveland 12, išnuomojamas geras butas. Šeimos dydis nesvarbu.

Teirautis: pirmadieniais po 6 v. vak., kitomis dienomis po 5 v. vak. telefonu: KE 1-8794

PARDUODA SAVININKAS Nedidelis įmokėjimas

Shaker Heights rajone. Salonas, valgomasis, didelė virtuvė pirmam augšte. 3 miegamieji ir moderni vonia antram. 1 miegamasis ir sandėlys trečiam. Naujas gaso šildymas. Apžiūrėk dar šiandien.

Atpiginta iš \$16.900 į \$14.900 greitam pardavimui. KE 1-8295

PARDUODAMAS NAMAS

Vienos šeimos, 8 kambarių. Gaso šildymas. 2 garažai. Didelis sklypas. East 82 gatvė. Kaina \$10,000.

P. P. MULIOLIS, 6606 Superior Avenue, UT 1-2345

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

vienam asmeniui, vyrui ar moteriai, pagėdaujama dirbančiam.

92 gatvė į šiaurę nuo St. Clair. Telef.: MU 1-2930 (2)

NAMŲ IR ŪKIŲ PIRKIMO PARDAVIMO ISTAIGA

Visi, kurie turite parduoti namus ir ūkius ar norite pirkti, pirmiausia pasiteiraukit mūsų įstaigoje.

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave., Telef.: HE 2-2922 Sav. A. Kazakevičius,

Šios trys krautuvės duoda ir keičia Eagle Stamps

Mūsų prekybinė garbė paremta 40 metų praktika parenkant medžiagų rūšis ir už jas garantuojant. Mes nelaikom antros rūšies medžiagų, o jų kainos žemesnės negu bet kurioje kitoj krautuvėj.

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave.

EN 1-3764

SAUSIO MĖN. ISPARDAVIMAS

Viskas papiginta 25% iki 50% už sukneles, megztinius, bluskas, marškinius.

NEPAPRASTA PROGA IR KOKYBĖ!

EZELLA DRESS SHOP

7011 Superior Avenue

EX 1-8653

DVIGUBAI ŽENKLŲ KAS ANTRADIENI

JAMES KRAUTUVĖS SAUSIO MĖN. ISPARDAVIMAS

Vyrų odinės ar vilna išmuštos šlepetės 3.88. Moterų 2.88 ir vaikų 3.88 ar 4.88. Reguliariai 4.95 iki 7.95.

Moteriškos šlepetės 1.88 ir 2.88

JAMES SHOE STORE

7041 Superior Ave.

Visoj Amerikoj žinomi Weatherbird vaikų batai.

SUMUSTINIAI. GERIMAI. SODA.

MARNELL'S

7023 Superior Avenue

Saldainiai, Riešutai, Popkornai
Čia susitikit savo draugus po pamaldų
Geriausią kavą mieste

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

PIX BEVERACE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, ballama pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atidara 1 trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė

7106 Superior Ave.

TEF. HE 2-0144

Bet kurio laikui, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums. Modernūs portretai, vestuvių, šeimynų, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų, švieslaidžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

2%
ON YOUR SAVINGS

The Cleveland Trust Company
WE WELCOME YOUR SAVINGS

REIKIA GERAI PRADETI NAUJUOSIUS METUS!

Dažnai sakoma, kad Naujuosius Metus reikia pradėti gerais planais. Ir nieko geresnio nėra, kaip pastovus taupymas.

Lietuvių Banke santaupos, padėtos iki sausio 10 d. nuosimty gaus nuo sausio 1 dienos.

Už indėlius mokama 2½%.

Jūs galite kreiptis ir penktadieniais nuo 4:30 iki 6 val. vakaro, o šeštadieniais iki 12 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti • Vasaros VĖDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMĄ su **MONCRIEF** VISU METU Įtaisymu

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko 7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausiu pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudose, insurance reikaluose. Sutaisau paskolas pirmo morkčio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicator 1-1768

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6244. Redaktorius: Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

150 metų be Herderio

Gera pasėto grūdo dideli vaisiai
(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Gruodžio 18 d. suėjo 150 metų nuo Jono Gotfrido Herderio mirties. Šis iš Rytrūsių kiles vokiečių teologas ir literatas turėjo nemažos įtakos ir lietuvių tautos istorijai, tad sukurkime progą susipažinti su jo gyvenimu ir nuveiktais darbais.

Gimęs 1744 m. Mauryne (Mohrungen), vakarinėje Rytų Prūsijos dalyje, jis Karaliaučiuje studijavo teologiją ir filosofiją, kur jo dvasiniam susiformavimui įtakos turėjo E. Kantas, "šiaurės magu" pramintas J. J. Hamannas ir ypač J. J. Rousseau. Išėjęs mokslo, jis kelis metus išgyveno Rygoje, kur artėjančiam susipažino su lietuvių tautos gyvenimu, paskum kelio po Prancūziją ir Italiją, Strassburge susipažino su Goethe, kuris jam vėliau parūpino augstą dvasininko vietą Veimare. Čia jis 1803 m. gruodžio 18 d. ir mirė.

Herderis buvo nepaprastai vispusiškai asmenybė: jis paskelbė kelias dešimtis veikalų iš kultūros istorijos bei tikybos filosofijos, pasižymėjo kaip literatūros kritikas, bet ypač didelę įtakos turėjo jo rašiniai, kuriuose jis aiškino kiekvienoje tautoje glūdinčią "sielą", jos savaimingumą, jos kūrybą. Iš jo domėjimosi liaudies kūryba atsirado keli jo paskelbti įvairių tautų poezijos rinkiniai, kurių svarbiausias buvo išleistas 1778-1779 m. "Volkslieder" vardu (1807 m. laidoje pavadintas "Stimmen der Voelker in Liedern" — Tautų balsai dainose). Į tuos liaudies poezijos rinkinius Herderis įdėjo taip pat lietuvių liaudies dainų pavyzdžius, tuo atkreipdamas dėmesį į mūsų liaudies kūrybą.

Susidomėjimą lietuvių liaudies dainomis Herderis paveldėjo iš savo tėvo, kuris, bemokytodamas tuomet perdėm lietuvių gyvenamuose Rytrūsiuose, buvo pramokęs lietuviškų dainų. Paskum būdamas Rygoje jis dar labiau susipažino su lietuvių, o ypač latvių gyvenimu. Rygoje jam įtakos padarė čia irgi kurį laiką gyvenęs vokiečių rašytojas J. J. Hamannas, kuris jau buvo įsigilinęs į liaudies kūrybą ir buvo susipažinęs su lietuvių dainomis. Šis "šiaurės stebukladariu" pramintas literatas pats netiesiogiai, bet užtat jis smarkiai paveikė tokius vokiečių literatūros asmenis kaip Herderį ir Goethę.

Antra vertus, lietuvių dainų pavyzdžiai jau 18-tajam šimtmečiui buvo įvesdinti į vokiečių literatūrą. Kun. Pilypas Ruhigas, Donelaičio kaimynas, 1745-47 m. buvo išleides lietuvių kalbos žodyną ir savo sūnaus gramatiką. Šiame veikle jis atkreipė dėmesį į lietuvių kalbos grožį, o kaip pavyzdį įdėjo trijų dainų tekstus. Ruhigo veiklą ir jo paskelbtąsias dainas 1759 m. įsakmiai paminėjo kitas tų laikų žymus vokiečių rašytojas G. E. Lessingas, gerėjęs mūsų tautos kūryba ir apgalvėjęs, kad Ruhigas nebuvo pateikęs daugiau pavyzdžių.

Herderiui visi minėti tie rasti buvo žinomi. Karaliaučiuje iš prof. Kreutzfeldo gavęs dau-

giau lietuvių liaudies dainų verčių, Herderis įvilkė tekstus į poetinę formą ir, kaip jau sakytą, keliais atvejais paskelbė dainų tekstus. Dainomis susidomėjo net toks dvasios galūnas, kaip Goethe, vieną dainą paskelbęs savo vardu.

Visų minėtų vokiečių rašytojų susidomėjimas lietuvių liaudies dainomis susilaukė nepaprastai plataus atgarsio. Ligi to laiko niekas į liaudies kūrybą nebuvo atkreipęs rimtesnio dėmesio. Priešingai, į ją buvo žiūrėta net paniekinančiai. Toks poetas kaip Donelaitis ne tik liaudies dainų nevertino, bet dargi tos dainos jam atrodė kaip "kiauliškas blivimas" arba "vilkyt staugimas". O štai pargarsėję literatai išskėlė tas paties dainas į tokią negirdėtą augstybę! Pažiūrėję į liaudies kūrybą ėmė kisti, ir tai ne tik Mažoje, bet ir Didžiojoje Lietuvoje. Bet ir Didžiojoje Lietuvoje.

Herderis buvo viena tų asmenybių, kuri labiausiai prisidėjo prie tautų individualybės išskėlimo. Kaip matėme, jo dėmesį patraukė ir lietuvių tautos kūryba. Herderio pasėtoji sėkla atnešė gražių vaisių. Atsirado patį lietuvių tarpe idealistų, kurie išvyko brėžiančią tautos laisvės ausrą ir tautos dirvonose sėjo pasėlio grūdą. Mūsų vyrai pajudino Lietuvos žemę!

Didelis čia nuopelnas tenka Herderiui, kurio 150 metų mirties sukaktį minime su derama pagarba ir dėkingumu. A. G.

atsiradęs žemaičių bajorų tautinis judėjimas taip pat skatino dainų rinkimą. Poeto Stanevičiaus paskelbtam dainų rinkinyje buvo sudėta kelios dešimtys dainų. Vienokių ar kitokių būdu dainos ir toliau buvo renkamos, o čia daugiausia pasidaravo jau nebe svetimtaučiai, bet patys lietuviai. Brolių Juškų 1880-1883 m. išleisti du rinkiniai apėmė jau su viršum pusantro tūkstančio dainų, o ir Dr. J. Basanavičius rinko ir leido liaudies kūrybą.

Prancūzų revoliucijos paskelbti laisvės šūkiai, Napoleono karai (prancūzmetis), o taip pat vokiečių bei kitų tautų rašytojų išauktas susidomėjimas liaudies kūryba pažadino tautinę sąmonę. To pasekoje visoje Europoje atsirado tautinis klausimas, išsilies j reikalavimą leisti pačioms tautoms laisvai apsispręsti dėl savo likimo. Europos tautos nušvito tarsi pavasario saulė. Viena po kitos tautos ėmė reikalauti laisvės. Ligi tol svetimų engiamos tautos sukūrė savo tautines valstybes.

Visas šis tautinis judėjimas nepaliko be pėdsakų ir mūsų tautoje. Dėl sunkių istorinių aplinkybių lietuvių tautinis atgimimas ėmė reikštis kiek vėliau, negu Vakarų Europoje. Bet lietuvių tautinė sąmonė vis dėlto atbuvo. "Aušra" ir "Varpas" prikėlė lietuvių tautą.

J. Herderis buvo viena tų asmenybių, kuri labiausiai prisidėjo prie tautų individualybės išskėlimo. Kaip matėme, jo dėmesį patraukė ir lietuvių tautos kūryba. Herderio pasėtoji sėkla atnešė gražių vaisių. Atsirado patį lietuvių tarpe idealistų, kurie išvyko brėžiančią tautos laisvės ausrą ir tautos dirvonose sėjo pasėlio grūdą. Mūsų vyrai pajudino Lietuvos žemę!

Didelis čia nuopelnas tenka Herderiui, kurio 150 metų mirties sukaktį minime su derama pagarba ir dėkingumu. A. G.

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

Habsburgų ir Savojų giminė nesantaika pasibaigė kunigaikščio Robert' ir princesės Margaret vedybomis, Prancūzijoje. Likę tik titulai, bet pavaldinių nebėra...

Kaip prasidėjo Antrasis pasaulinis karas?

Rašo E. PUSINIS

V.

Rugpjūčio 25 d. apie 7 val. vakaro Hellwigo kuopa keliais sunkvežimiais aplėdžia Klein Strelitzo smuklę. Tai įvyksta be jokio triukšmo. Pusė valandos vėliau sunkvežimiai rieda tyliais ir nuolaiais Ratiboro miškų keliais. Baugiai tylu, ne jokios gyvybės. Miške tamsu ir nyku. Niekas nežino, kur dabar vokiečių kariuomenės pozicijos. Užtat lenkų pusėje beveik be pertraukos kyla raketos.

Kai Hellwig pirmutinis išsoksta iš sunkvežimio ant minkštų sąmanų, jis jaučiasi kaip Dievo ir žmonių užmirštas ir pamestas tarp dviejų frontų. Jis liepia vyrams tamsoje išsiriukuoti ir pirmą kartą paaiškina jiems, kokiame uždaviniui jie numatyti. Visų veidus dengia tamsa. Ir niekas negali konstatuoti, ką vyrai galvoja.

Baigęs pranešimą, Hellwig drauge su puskarininkiu eina įsikišti sunkvežimius su uniformomis. Tuo metu virš lenkų teritorijos šviečia vis naujos raketos.

Tiktai po penkių minučių jis sustoja ties sunkvežimiais, kurie laukia tarp medžių, lyg priešistorinės pabaisos. Puskarininkis atsiveda kuopą. Vyrai skubiai nusirengia, ir vienuose balniuose, drebdami nuo šalčio, laukia lenkų uniformų.

Po dvidešimties minučių visi jie "lenkų kareiviai". Visiems lenkų dokumentai, kaikurie savo kišenėse randa net lenkiškus tramvajaus bilečius iš anapus, nuplėstus kino bilečius iš Silezijos miestų. Helwig, kuris dabar devy lenkų kapitono uniformą, taip pat ir kaikurie puskarininkiai, turi net lenkų ordinus.

O vis dėlto kai kas pamiršta. Antklodės ne lenkiškos. Ant jų didelėmis raidėmis įrašyta "Gestapo Berlin".

Antklodės paliekamos. Tada Hellwig su savo vyrais žygiuoja į numatytą vietą. Kaip tik tuo metu jam staiga atrodo, kad kur tai, ne visai toli, užpakalyje, dūsliai sustaugia sunkvežimio motorai.

— Ką tai reiškia? — jis pagalvoja. — Juk man skirtų sunkvežimį pakeičiui jau nebėra. O Trummlerio kuopa jau seniai turi būti savo vietoje. Kaip tai suprasti?

Bet greit viskas vėl nutyla. Hellwig ir jo vyrai slenka žingsnis po žingsnio per tamsų mišką, kol jie pasiekia Neudorfo plentą ir iš tolo jaučia Dreilindę. Ten kuopos vadas liepia sustoti.

Jis laukia dešimt minučių, laukia penkiolika.

Anoj pusėj vis dar kyla raketos. Jų randasi vis daugiau ir apylinkė darosi vis šviesesnė. Šunės staigia vis garsiau. Šiaip nieko negirdėti ir nematyti, tik staiga vėl, kur tai užpakalyje, sustaugia sunkvežimio motorai. Lyg dvi mašinos sunkiai slinkty blogu keliu.

Hellwig įtemptai ir sujaudintai klausosi. Bet triukšmas, staiga pakilęs, staiga vėl dingsta tamsoje.

Užtat visai nelauktai pasigirsta motociklo puškėjimas. Pro medžius mirguliuoja šviesėlė. Tai gali būti tiktai pasiuntinys. Užkelių akimirky Hellwig jau laiko rankoje raštelį:

"Didysis Tetervinas. 20 val." Jis pažvelgia į laikrodį. 19 valandų 40 minučių... Jie turi dar 20 minučių laiko.

Kaip tik tuo pat metu Dr. Mehlhorn sėdi savo laikinai

įrengtoje būstinėje Gleiwitze. Telegrafas, tylėjęs visą laiką po įsakymo "Didysis Tetervinas" gavimo, vėl ima traukti. Raidė po raidės gula ant popierio. Pirmą pasirodo Reichssicherheits-Hauptamto ženklas. Paskui Heydricho asmeninis ženklas. Toliau seka pranešimas.

O tada, pasirodo žodžiai, kurie liepia Mehlhornui pašokti ir ant jo kaktos atsirasti šaltam prakaitui:

— Akciją sustabdyti... Akciją sustabdyti... Akciją sustabdyti...

Mehlhorn nubraukia rasą nuo kaktos ir nervingai pažvelgia į laikrodį. 19 valandų 43 minutės. Už 17 minučių Hellwigo kuopa pradės žygiuoti.

Mehlhorn skambina į Klein-Strelitzo smuklę. Jis turi laukti. Pagaliau atsiliepa vienas Hellwigo pasiuntinių-motociklistų.

— Drožkite kaip pats nelabasis į Ratiboro mišką, Mehlhorn šaukia į telefoną. — Vaziuokite be atodais. Iki 20 valandos ten turi būti nugabentas pranešimas. Berlynas įsako: akciją sustabdyti... Ar girdite? Akciją sustabdyti!...

Mehlhorn laukia drebdamas iš nekantrumo. Jis bando gauti iš Berlyno paaiškinimą paskutiniems telegramams. Bet iš Berlyno niekas neatsako... Tai netikėtina, bet niekas neatsako.

Jis bando skambinti telefonu. Bet ten nieko nėra. Mehlhorn nepajėgia tai suprasti. Bet taip yra. Heydricho įstaigos žmonės visi išsivaišėjo po namus.

— Visi, užtikrina radio telegrafistas, kurį Mehlhorn pagaliau pagauna.

— Bet gi tai neįmanoma, — Mehlhorn šaukia į telefoną.

— Kodėl ne? — atsako telegrafistas.

Dabar Mehlhorn bando pašaukti patį Heydrichą, bet veltui. Tas nepasiekiamas net privačių kelių.

Iš kur gi Mehlhorn, sėdėdamas savo kambarėlyje Gleiwitze, galėtų žinoti, kas tuo tarpu įvyko Berlyne? Niekas jam nepasako, kad Hitleris visai netikėtai 18 val. 25 min. davęs įsakymą nedelsiant sustabdyti puolimo akciją prieš Lenkiją, kurios pradžia numatyta rugpjūčio 26 d. ankstyvą rytą. Jam pranešta, kad paskubomis sudaryta sutartis tarp Anglijos ir Lenkijos. Šis faktas liepia susvyruoti jo įsitikinimui, ar Anglija tikrai dėl Lenkijos stos į karą.

Mehlhornui pavesta Gleiwitze tiktai perduoti Heydricho įsakymus. Pats duoti įsakymus jis neturi teisės. O dabar, kai jis pažvelgia į laikrodį, kurio rodyklės jau pasiekusios 20 val. 4 min., jis visiškai nustoja vilties.

Nedelsiant jis parašo įsakymą Hellwigui, kad tas su savo kuopa tuojau grįžtų į Vokietijos teritoriją.

Šis įsakymą jis pats pasirašo...

S e k a n č i a m e
n u m e r y j e:

Beveik pavėluota. — Paslapti sunkvežimiai. — Planai pertvarkomi. — Senelė mirė.

Tremtyje mažičiai auga be pieno, be mėsos, be avištos. Padėk jiems savo auka.

Padėk Europoje likusiems lietuviams tremtiniais apsiginti nuo žemos šalčių — aukok BALFo rūbų vajui.

Didžiosios Britanijos karalienė Elzbieta II įteikia Naujosios Zelandijos laivyno vadui naują vėliavą.

Daugiau dėmesio invalidams

Įvairioje mūsų šalyje spaudoje tilpę keli straipsniai, raginantieji medžiaginiai paremti mūsų laisvės kovų invalidus, neliko visiškai be sekmės. Kaikurie paskiri asmenys bei organizacijos į tai atsiliepė ir pasiuntė didesnes ar mažesnes aukas. Paaiškėjo, kad per visus 1953 metus tokių aukų suplaukė viso \$833. Suma nedidelė, ką jau čia ir bekalbėti, tačiau tai bent moralinės paguodos jiems teikia, reiškia, jie savo sveikatą paaukojusieji mūsų labui, nėra dar visiškai užmiršti. Medžiaginę gį nauda iš to yra aiškiai mizerna.

Apčiuopemesnei pinigų sumai susidarius, Karo Inv. S-gos valdyba paskirstė ją tiems savo nariams, kurie tokios paramos šiuo metu yra reikalingi. Skiriama suma priklausė nuo būtinumo suremontuoti savo protezus ir bendrai nuo jų darbingumo laipsnio. Neįojančiam visą dirbtinąją koją skirta daugiau, kitam bent pusę jos turinčiam atitinkamai mažiau. Ta pati istorija su rankomis ir kitais kūno sužalojimais. Neužmiršti buvo ir Vokietijoje likę k. invalidai.

S-gos pirm. p. Tvarkūnas nuo paramos atsisako. Jis esąs šiuo metu dar pagėgus savo darbu patsai išsiversti. Idealistas, savi pasitikintis ir dvasia rodos kalnus griautų, bet matant tik ką akiai yra prieinama, pagalvoji: vargeli mano. Nuo bet kokios paramos atsisako ir S-gos vicepirm. p. Kiaunė. Šie faktai yra labai įsidėmėtini, nes tai daug pasako apie visą šalpos reikalo tikrą būtinumą.

Beje, patyriau ir kiek nauji protezai kainuoja. Įvairuoja nuo sužiedimo didumo ir prieštaisy rūšies: kojų nuo \$600 ligi \$350, rankų nuo \$300 ligi \$250.

Atsiminus, kad protezai greitai susinešioja ir kad invalidų uždabio vidurkis tesieks tik pusės mūsų sveikųjų uždabio vidurkio, yra lengva suprasti, kiek skirtinga yra jų ir mūsų sveikųjų medžiaginė padėtis.

Paremiant karo invalidus mes savo duosnumu ir nuosirdumu tikrai nepasizymėjome. Per ištisus 1953 m. juk mes tepajėgėme tik vos \$833 jiems suteikti. Sveikųjų ir dabingųjų mūsų šalis, vien tik JAV ir Kanadoje, aiškiai hūs nemažiau kaip 10,000 asmenų. Iš tų skaitlinių yra lengva spėti kiek tame karpo invalidų paramos vajuje yra prisidėję.

Išvada peršasi, kad mes savo tautos veteranų ir kovotojų gerbi ir mylėti nemokame. Ligi šiol mes neradome, o net ir nepajieškojome priemonių, kaip tuos gyvuosius mūsų laisvės kovų paminklus galėtume tinkamai apsaugoti. Jų gi tik vos 22 mūsų tarpe bėra'like.

Šį klausimą turėtume visu rimtumu pajudinti, kad ateinančioms kartoms tas jėl jau ir ne pavyzdžiui, tai nors bent gėda neliktų.

Linkiu Jums sėkmės.

Dažnai kyla klausimas, dėlko mūsų autoritetingieji veiksniai niekad šiuo reikalu savo avaresnio žodžio netaria. Tas gi, mano supratimu, turėtų tikrai jiems rūpėti, nes juk tai yra ne vien tik tautos praetis, bet ir jos ateities reikalas. Argi jau ir nebeįgalvojama reikiant kada nors prie ginklo lietuvių kviesiti?!

Būtų įdomu, kad ir daugiau kas šiuo klausimu išsirtartų.

Philadelphijietis

Jei giedame...

(Atkelta iš 1 pal.)

Mes, lietuviai, esame tik tai maža saujelė — spyruoklė milijoninė mechanizme. Bet be tos spyruoklės, be laisvos Lietuvos, negali būti laisvojo pasaulio. Tokiam pasaulyje, kuris bus tvarkomas teisėtu pagrindais, kiekviena tauta turės vienodą teisę būti laisva ir tvarkytis pagal didesnius ar mažesnius savystovumo principus, bet lygiai tokie pat dėsniai taikomi ir visoms kitoms tautoms.

Mes vieni neiškovosime laisvės savo kraštui, bet taip pat neturime teisės sėdėti sudėję rankas ir laukti, kad kiti mums laisvę atneštų be kovos ir be aukų iš mūsų pasės. Visi, kurie yra laisvame pasaulyje, turi šventą ir garbingą pareigą kalbėti už savo brolius pavergetoje Tėvynėje, protestuoti prieš okupaciją ir tęsiamą terorą, nesigailėti kovai ir materialiai aukų. Amerika kovojo Korėjoje už raudonojo slibino sustabdymą, už laisvąjį pasaulį, taigi, tuo pačiu, ir mūsų jaunimas, kuris ten kovojo, kovojo ir už mūsų Lietuvos laisvę.

Budėkime ir būkime pasiruošę lemiamam momentui. Jki to momento mes, ar tai Vasario 16 d. minėdami, ar tai bet kokiuo-se protesto susirinkimuose, kur yra bendras lietuviškas reikalas, privalome ne saujelė, ne lyg per delegatus, ar advokatus, bet visi, kaip vienas dalyvauti. Netiesinkim savo nerangumą oro sąlygomis, ar kitomis menkesnėmis priežastimis. Lietuviški politinės reikšmės susirinkimai tegul virsta galingomis demonstracijomis, parodančiomis mūsų susipratimą, tautos susiklausymą ir tvirtą, nepalaužiamą vilią: laisvės Lietuvai! Turime kalbėti tvirtai ir drąsiai, nes kalbame ne už save, o už tuos, kurie Tėvynėje, arba Sibire, tyliai kenčia ir negali kalbėti.

Jei mes giedame Tautos Himną, tegul nebūna mūsų tarpe nebylių, tegul visų balsai virsta viena, galinga, malda.

Šias mintis sakau Jums, miela jaunomene. Jas galima išvystyti, pagilinti, bet, tikimės, Jūs mane supratote.